

»SLOVENE« velja
po pošti na vsi strani Ju-
govine in v Ljubljani:
celoletno letno naprej, K 180—
na pol leta " " " " 90—
na četrt leta " " " " 45—
na en mesec " " " " 15—
Na prenosno celoletno K 240—

== Sobotna izdaja: ==
Celoletno " " " " K 30—
Na prenosno " " " " 25—

SLOVENE

== Inzerati: ==
Klasifikacija politična (35 mm
široka in 3 mm viška ali nje
prostor):
za enkrat " " " " po K 4-51
za redni razpisi, posilna
id. " " " " po K 6—
Pri vsakem inzeratu popust.
Najmanjši oglaševanje K 10.
Izplača vsak dan izvenredni po-
srednik in dan po vrstniku,
ob 3. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 3. — Račun pošilne hran.
Ljubljanske št. 830 za naročnike in št. 343 za oglaš.
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.571, bosn.-herc. 7563.

Brezdvomno je ...

V navadnem življenju veljajo v medsebojnem občeju gotove forme, ki jih je vsakdo dolžan varovati. Kam pridemo, ko bi si začeli drug drugemu podtikati lažnivost, sebične namene, podtikati hianavščino in kar je še takih lepih lastnosti. Ali bi bilo medsebojno osebno občejevanje še mogoče? Ali se ne bi vsakdo zahvalil za tako lepo družino? Kar velja za osebno občejevanje kot splošno priznano načelo, to seveda ne velja po mnenju gotovih ljudi za politike, politične stranke in javno delovanje. Naša stranka je navajena trdega boja. Rodila se je v boju, rastla v boju, v eni roki meč, s katerim se je branila, z drugo je gradila mogočno gospodarsko, politično in izobraževalno organizacijo. In ta boj ni bil časten za njene nasprotnike. Nikdar ji niso stopili nasproti z odkritim vizirjem. Kar je storila, je bilo stokrat osumničeno, tisočkrat opravičeno, neshotokrat obrekovano. Najidealnejše njene delavce so slikali za izvržek človeštva in šteli so si v zaslugu, če so jim mogli pripraviiti zaničevanje druhali ali njihova najidealnejša dejanja ometati z blatom in jih potvoriti do nepoznanja.

Mi vemo, da pade v vročem političnem boju marsikatera beseda, ki ni bila dovolj premišljena in pretehtana. To še ne bi bilo zlo. Zlo postane, če postane ta način političnega boja metoda, sistem, vsakdanja navada. In s tem se ima boriti stranka od svojega početka, prav posebno pa še v zadnjem času. Ali je še potreba za to trditev dokazov? Ali ni nasprotno časopisje le en sam dokaz?

V brezštevilnih resolucijah je sprejela SLS zahtevo po ženski volivni pravici. Vzporedno z zahtevo po splošni in enaki volivni pravici možkih je dr. Krek na brezštevilnih shodih oznanjal zahtevo stranke po vsesplošni volivni pravici, torej tudi po ženski volivni pravici. Ta zahteva je postala ena izmed temeljnih točk političnega programa SLS. Kdo se več ne spominja splošnega ogorčenja, ki se je polastilo kmetskega ženstva takrat, ko je socialistično-liberalna vlada izključila v občinskem volivnem redu od volivne pravice kmetsko ženstvo. Socialisti so imeli tedaj kot sestaven del tedanje vlade lepo priložnost, da izvojujejo splošno žensko volivno pravico. Pa tedanji občinski volivni red je bil vrezan resnično po zgolj strankarskih vidikih. In tem strankinim smotrom na ljubo so v ministrski seji žrtvovali princip, ki so ga sicer na shodih zagovarjali. SLS je po svojih zastopnikih izsilila zmago ene svojih programskih točk. Ženska volivna pravica je prišla. In kaj

piše »Naprej«? »Nedvomno je, da jih pri tem delu ni vodila poštenost, zakaj če bi tukaj bila odločevala pravičnost, bi bili dali ženam že zdavnaj volivno pravico, ne se pa bojevali proti njej.«

Ta način političnega boja je ogaben. Če stranka uresniči tedaj, ko ima prvokrat priliko za to, svojo programno točko, ji podtikajo nepoštenost, izpozabijo se v svoji strasti celo tako daleč, da naravnost trdijo: češ, stranka se je borila proti tej zahtevi. Ravno tako moramo presojati očitane, češ, da je stranka to storila samo iz strankarsko-egoističnih ozirov. Ali je stranka kriva, če bo dobila tudi med žensstvom svoje volivce? Ali naj pusti mar pasti princip, ker bodo ženske tudi s stranko volile?

Daljnja cvetka, ki pa zopet samo na kratko povzema vsebino cele žurnalistične struje, so sledeče besede, ki jih je zapisalo glasilo dr. Žerjavovih pristašev; češ »da ostane klerikalno vedno nepošten in neiskren, pa naj vlada sam ali pa naj gre z drugimi v koncentracijo«. Lepo prognozo postavljajo te besede za belgrajsko in bodočo ljubljansko koncentracijsko, oziroma koalicijsko vlado. Ali zasluži taka vnebovpijoča bedastoča političnih otročaje odgovora? Navajamo jo v informacijo javnosti, da bo ves svet vedel, s kakimi ljudmi ima stranka opraviti. Navesti hočemo tudi en argument, s katerim hoče to »idealno« glasilo liberalne mladinske inteligence podpreti svojo izjavo. To karakteristiko si je stranka zaslužila baje tudi s tem, »da razpušča občinske zastope, odstavlja in nastavlja gerente«. In resnično je dejstvo, da je stranka najskrbnejše spoštovala občinsko samoupravo in ni razpustila nobenega občinskega odbora. Vlada je le popravila nasilstva, ki jih je dr. Žerjav samovoljno, brez razlogov in brez vzrokov izvrševal nad našimi avtonomnimi občinskimi zastopi. Ali ni to vrhunec samovoljnosti, če je dr. Žerjav kot edini razlog za razpust neljubega občinskega odbora postavil dejanje svoje volje v lapidarni besedi: »Se razpusti.« Ne verjameste? In vendar je res!

To so vsakdanjosti, povzete na slepo srečo iz poljubne številke glasila nasprotne stranke. Take stvari še ne bi bile preveč tragične. Komur je na tem, da gre za resnico, take stvari lahko preiskuje in končno brez posebnih težav dožene njih neresničnost. Opasnejša postane stvar, če se ta način političnega boja prenese v sfero, kjer se križajo v ljutem boju ideje. V kraljestvu idej je treba prav posebno paziti, da njih jasnega obličja ne zatemujejo izbruhi strasti, podtikanja in potvarjanja. Kako naj sodim in sklepam in

delam, če mi ne pokažeš ideje, misli, načela v njegovi deviški prvotnosti, če mi ga predstaviš v karikaturi, v potvorbi, v lažni luči?

Te dni je prinesel »Naprej« citat iz nekega dela patra Biederlacka — resničnosti citata seveda ne moremo kontrolirati — češ da je božja ustanova privatne lasti na produkcijskih sredstvih splošno cerkven nauk. Iz tega citata seveda sklepa, da je duhovščina, da je seveda tudi stranka proti vsaki socializaciji, da mora seveda načeloma proti vsaki socializaciji biti. Vsaka druga izjava je le pesek v oči nerazsodnih ljudskih mas. Te dedukcije jasno slede iz omenjene notice. To je pozizkus, zanesti zmedo v okrilje idej in načelnega boja. To je samo en zgled izmed tisočeri, ki jih dan za dnevom čitamo in slišimo.

Mi ne vemo, kakšnih misli je o tej stvari pater Biederlack. Ima lahko svoje posebne nazore, kakor jih je tudi imel v marsikateri drugi važni zadevi. Njegovi nazori prav nič ne tičejo socialopolitičnega programa naše stranke, še manj pa morejo veljati za splošen cerkven nauk. Mi vemo to, da je lastninska pravica na splošno absolutno upravičena; vemo pa tudi, da so ji postavljene nepremakljive meje po zahtevah socialne blaginje. Če zahteva socialna blaginja socializacijo gotovih podjetij, obratov, predmetov, se mora izvesti. In če ima stranka to zahtevo v svojih programatičnih točkah, kdo ji more opravičeno, odkrito očitati neiskrenost?

Zakaj to naštevamo? Zakaj se nad tem vznemirjamo? Človeka zdravih živcev pretrese apodiktivnost in samozavestnost trditvev o stvarih, o katerih je na prvi pogled jasno, da ne morejo biti resnične. Človeku se hipoma odpre prepada, v katerega tirajo vse naše javno življenje. Ali boš ohranil mirno kri, če bereš dan za dnem ob evidentno krivih sodbah dogmatično reklo: »Nedvomno, da jih pri tem delu ni vodila poštenost.« Da, tisti nedvomno ...

Dobro je, da si od časa do časa ogledamo stvari tako, kakršne so. Brez pretiravanja in brez olepšavanja. Vedeti moramo, s kom imamo opraviti in kakšne metode uporabljati. Po spoznanjih dejstvih moramo uravnati svojo obrambo. Proti tem svojim nasprotnikom ne kaže nam nič drugega kakor da si osvojimo in v dejanskem življenju ustvarimo misli, ki smo jih pred dnevi čitali v »Slovincu« pod naslovom: »Naše naloge«. V boju proti enakim nasprotnikom smo nastali, v boju rastli, v boju moramo tudi ohranjati in poglobljati

bogato dediščino. Poznamo metode nasprotnikov, tudi njihovi cilji so nam jasni. Zato prijatelji: Vsi na okope!

Resna beseda s Koroškega.

Sledeče pismo je napisal Fred du Bois v »Correspondence Européenne« v št. 113 od marca 1920. Nam je prišlo pismo v roke potom lista »Südmark« št. 5. t. 1:

»Blizu se trenutek, ko se bo trebs odločiti prebivalcem spornega ozemlja v južni Koroški, ali naj ostane njihova ljubljana domovina pri Koroški, ali naj se prikljopi Jugoslaviji. Nepristranski opazovalec niti najmanj ne dvomi, da bo ljudstvo, če mu bo mogoče izraziti svojo voljo popolnoma svobodno in brez najmanjših omejitev, glasovalo spet docela tako, kakor začetkom preteklega leta, namreč z 81.451 glasovi za Avstrijo in le s 771 glasovi za Jugoslavijo, izid, ki se je v njem zrcalilo resnično ljudsko mnenje prebivalstva, kakor je tudi izrecno potrdila ameriška komisija, ki se je tedaj mudila na Koroškem. Zavoljo svoje geografske tvorbe tvori Koroška s spornim ozemljem vred etnografsko in gospodarsko celoto, kjer je že zdavnaj minilo resno nasprotovanje. Med vsem prebivalstvom je vladala od nekdanj najpopolnejša sloga. Tekom stoletja se je slovensko pleme tako odločilo in se spojilo z nemštvom, da se je izgubil sleherni čut skupnosti s kranjskimi Slovenci, ki jih vrhu tega še loči visoka gorska stena: Karavanke. Koroški nasprotniki poznajo samo eno domovino — in to je Koroška s Celovcem, njenim srcem. Živeli so vedno v srečni edinosti, ne da bi bil kedaj kak temen oblak kalil njihov notranji mir, in glasovanje preteklega leta je seve tudi jasno pokazalo, kako trdno so odločeni živeti v bodočnosti tako, kakor v preteklosti. Vse koroško vprašanje bi bilo mnogo enostavnejše, če bi bila mirovna konferenca v Parizu zasnovala svoja posvetovanja na podlagi poročila ameriške komisije, ki je zagovarjala ohranitev prejšnjega stanja; da bi namreč ostale Karavanke meja med Koroško in Kranjsko. Zal se to ni zgodilo. Slovenskim odposlancem iz Ljubljane se je posrečilo, da so jih poslušali — in medtem ko Celovec ni imel pravice določiti kakega zastopnika, so dosegli s spretnostjo in s tujo zaslombo, da je ameriško poročilo izginilo, ter so vsled tega popolnoma po ljubnosti lahko uveljavili svoje stališče, čeprav je bilo docela nasprotno ameriškim sklepom. Ker ni mogel nihče nastopiti z ugovorom zoper nje, so seveda imeli lahko

LISTEK.

Dr. Ilavnik:

Pojdimo na Koroško.

Ob času, ko se v kratkem odloči usoda Korotana, je umestno, da se zanimamo za te lepe kraje, jih obiskujemo in s tem vzbujamo v srcu koroških Slovincov samozavest in ljubezen, da ne bodo v odločilnem trenutku izročili te bisere Nemcem.

Kdor ljubi naravo in ima veselje bivati med koroškimi Slovenci ne zamudi prilike prihiti sem.

Med mnogimi drugimi vzleti opišem naj danes enega v kraljestvo sivega Obirja.

V Sincivasi izstopiš iz vlaka, ki te pripelje iz Maribora. Ker frk-frk, ki vozi od tukaj proti Železni Kaplji, še ni zbral konjskih močij, da bi se takoj odpeljal, porabiš ta čas, da jo mahneš peš po travnikih do Doberlevasi. Nudi se ti krasen razgled proti jugu na visoki Obir z različnimi zelenimi gorami, noter do mogočnega Grintavca v sredi kraljestva savinjskih planin.

V pol ure dosepeš v Doberlovas, kjer občuduješ obširno poslopje nekdanjih menihov avgustinov in starodavno cerkev z svetovnoznano kripto, ki je najstarejša stavba v celi podjurski dolini.

Ogledaš si tudi lahko zgodovinsko

važno prošnijo, kjer biva sedanji generalni vikar, vrli rodoljub, nad vse prijazni prošt Matija Randl, duhoven, tistega globokega narodnega prepričanja, ki je najboljša opora za obstoj koroških Slovincov.

Tačas je dobil frk-frk že toliko korajže, da se je zaletel proti Doberlvasi z glasnim pihanjem. Na postajici Doberlavas te sprejme v svoje prostore; lahko še od tam gledaš na goro Sv. Jurija z belo cerkvico iz leta 1060., pod katero sanja svoje gorske sanje mirno klopinsko jezero.

Pred seboj vidiš hrib Sv. Heme z mično cerkvico, kjer je bil nekdanj tempelj boginje Juno nad nekdanjim rimskim taborom Juvena in pozneje grad takozvani Goreci grad; gledaš hrib z razvalinami ženeškega gradu, kjer se je rodil leta 1493 znani Ivan Ungnad, ki si je stekel za jugoslovansko literaturo mnogo zaslug.

Mimo gostinjskega jezera prisopiha vlak kmalu do Žitarevasi, kjer vidiš na desni vinograde, gotovo čudež za sicer bolj hladno Koroško. Bili so tu vinogradi že v 9. stoletju v dosti širšem obsegu kakor sedaj, kaplica je bolj kislja, pravijo, da morajo trije pivca držati, četrti pa mu mora znanega žitarca vltiti; a tako hudo ni, ker kakor se govori, poslal je celo cesar Karol V. iz daljne Španije po to kapljico, da mu je ozdravila pokvarjen želodec.

V Žitrajski gori vidiš drčo v obliki predpasnika. Rečejo mu Marijin predpasnik, ker tako pripoveduje legenda, da je Marija na begu v Egipt tam izgubila

predpasnik.

Frk-frk je postal bolj živahen, spustil se je navzdol proti Miklavcu, kjer se je okrepčal z bistro studenčnico, da nas varno popelje skoz sotesko pod Reberco.

Poskočna Bela s šumečimi in penječimi valovi razveseljuje na desni popotnikovo oko in te spominja na romantiko znanega Gesäuse ob reki Anizi na Zg. Štajerskem. Ob levi pa so strmi bregovi Olinovih peči.

Na postajici Reberca izstopiva in korakava po strmi nekdanji državni cesti proti mični gorski vasi Reberca, ki se omeni že leta 1236. V hladni sobi Grajnarjeve gostilne dobiš vse, kar potrebuje telo.

Ogledaš si nato visoko komendo vitezov sv. Jurija, ki so bivali tudi tukaj od leta 1495 do 1600. Dosti zanimivega ti nudi to poslopje, ki ga je dal pozidati ustanovitelj te komende, Laslav Prager.

Sredi dvorišča gledaš starodavno lipopo, ki kljub temu, da je celo votla in bi lahko trije čevljarji imeli v njej delavnico, kljubuje močnemu jugu.

Na vznožju Šimanove gore na majhnem hribčku stoji mična cerkvica sv. Jerneja, zadaj je majhna kapelica, katero je brzkone sezidal Laslav Prager, kajti v oknu se vidi v barvanem steklu podoba viteza sv. Jurija.

Po strmi stiji prideš do razvalin Puštega grada, od koder se ti nudi nepopisno lep razgled po podjurski dolini in visokih

gorah noter do strme Ojstrice, ki rado vedno gleda črez zelene vrhove po koroški deželi.

Tu so bili nekdanj vitezi Reberčani, ki so se okoli leta 1200 priselili iz Švabskega in sezidali ta grad in trpinčili ubogi slovenski rod.

Bila je tu deželna sodnija že od leta 1236 noter do leta 1643, od tega časa pa v Ženeku. Ime kraja »gavge« pod razvalinami priča, da so se izvrševale tu smrtnne obsodbe.

Sedaj je vse mirno, utihnilo je življenje v teh prostorih, razpadlo je mogočno zidovje, slovenski rod pa, ki ga je tlačil od nekdanj Nemec, pa je še ostal in bo, ker zavedni Reberčani hočejo biti Jugoslovani.

Če še nisi utrujen, kreni še naprej po strmi stezi, ko dosepeš na vrh Šimanove gore, kjer stoji križ sv. Roka že iz 15. stoletja, boš hvaležen, saj tako lepega razgleda ne najdeš povsod. Vabi te visoki Obir v svoje kraljestvo, vidiš sivo Dravo, ki se vije med zelenimi polji, gledaš bele cerkvice in hrame koroških Slovincov.

Nehote si rečeš, te lepe kraje naj bi dobil Nemec v svojo oblast, da bo zaslužnil to dobro slovensko ljudstvo — ne nikdar — nikdar!

Zvečer pa najdeš pri Grajnariju zaslužen odpočitek — prijazni ljudje ti bodo povedali marsikaj, zakaj da je v cerkvi sv. Jerneja do zadnjih časov gorela kot večna luč le maslo; kako so na gradu kopali za-

delo. In kljub temu, — ne pozabimo tega, — so se prav tisti Slovenci, ki so se prvotno ponašali kot zavezniki, borili na strani Korošcev zoper nje, in sicer s srčnostjo, kakršne Korošci tam ne poznajo. Prav gotovo ni neznano, kaj se je zgodilo potem, ko so na tako lahek način prišli na površje. Nikakor jim ni zadostovalo, da je bilo ameriško poročilo ukrade no in sklenjeno ljudsko glasovanje. Ne, bilo jim je tudi mnogo na tem, da napravi sporno ozemlje, kjer je zadevala njihova stvar na splošno nenaklonjenost, dostopno njihovu vabljenju, da bi lahko z ozirom na plebiscit z orožjem zaokrenili javno mnenje v svoj prid. In tudi v tem oziru so jim dali (sc. konferenca) prav. Če niso le še predobro vedeli, kaj bo posledica, bi si bili pač lahko razmislili. Kaj se torej danes zahteva na Koroškem? Čisto enostavno, ker že enkrat mora biti plebiscit: 1. da se vrši v obliki, kakršno zahtevajo pravice človeške in ne v osenčju jugoslovanskih bajonetov; 2. da se vrši pod nadzorstvom medzaveznih komisij; 3. da se zagotovi vsakemu državljanu, ki ima glasovalno pravico, svobodno izražanje svojega mnenja in 4. da se sleherni izmed 15.000 onostran meje koprnečih beguncev vrne na svoj zakoniti dom in se mu dá priložnost glasovanja, ne da bi se delalo nasilje njegovim patriotskim čuvstvom. Je ta zahteva prevelika? Nikakor ne. Dolžnost časopisja, naj si bo katerekoli dežele, je, da ima odprte oči v koroškem vprašanju, ki se lahko izprevrže v armenskega, če bi hotel kdo nasproti agresivnemu narodu iz slabosti zavirati ljudstvo, miroljubno kakor nikjer nobeno, da ne bi moglo dovesti svoje dobre stvari do zmage. Korošci so navezani na svojo rodno deželo, na svoja sporočila, jezik, navade in običaje. Vzvišen ponos imajo v obrambi narodne dediščine. Sorodne poteze nosijo z onimi gorskimi junaki, ki jih je rodila Pra-Svica. Ako jih kdo dotira v obup, bodo tudi oni prisegli nebesom Rütlijsko prisego. Naj bi torej časopisje dvignilo svoj glas, dokler je še čas.

Inspiracija je očitna, a perfidnost pisma naravnost gorostasna. Izdaja pa nam silno dobro organizacijo nemške propagande, ki se ne sramuje nobenega še tako zlobnega sredstva v dosegu svojih imperijalističnih namenov.

Kdor pozna zgodovino koroškega vprašanja iz leta 1918., bo našel v pismu, besedo za besedo, celo kopo neresničnih trditev. Ali jih je napisal du Bois vede ali ne vede, to za nas ničesar ne izpremeni na stvari. Res je, da na Koroškem bivajo Slovenci, ki se niso prav nič spojili z nemštvom, pač pa jih je nemštvo gospodarsko in kulturno zasužnjilo. Da se goji agresivnost z nemške, ne z naše strani, dokazuje cela kopa dejstev, ki jih ne more zabrisati nihče. Evo:

1. Objektivna zgodovina nam pripoveduje, da so bivali tu Slovenci preje nego Nemci. Predprave slovenskega kmeta pri ustoličevanju vojvod na Gospodskem polju so tako znane, da jih ni treba tu poudarjati.

2. Krajevna imena, v katerih se vedno zrcali izraz prvotnega ljudstva, so še daleč v današnjih nemških krajih slovenska, da ne govorim o primerih iz cone A, kakor n. pr. Glinje, Sele, Osojnica, Ilovje itd. Ta imena so tako popolnoma slovenska, da jih Nemci niti prestaviti niso znali,

ampak so malce spakedrili slovenski lokativ in ga rabili za nominativ nemške označbe. Da so pa želeli izraziti naše slovenske nazive v svojem jeziku, pričajo samo nemški napisi v čisto samoslovenskih krajih.

3. Narodno blago: naši običaji, pesem, pravljica itd. je slovensko in še danes zelo ohranjeno. Ko je pred par leti nemška moda začela pri ženski obleki uporabljati takozvane bolgarske motive, je bilo vsepolno, zlasti kar se tiče kompozicije in barve, slovenskih in posebno slovenskih koroških vmes. Dokaz je vsak modni list in je torej sleherni drugo dokazovanje odveč. Komunist Koschat je prosto kradel slovenske koroške pesmi in jih izdajal za nemške. Kako je prof. dr. Graber kradel in potvarjal naše pravljice, smo že tudi slišali. Na vsej črti torej tatvina narodne kulture, a tat je — Nemec in ne mi.

Kako je bilo v drugih ozirih? Ali smo imeli pod Avstrijo (torej pod Nemci) kako slovensko šolo? Ali smo imeli slovensko uradništvo? Ves svet vé, da tega ni bilo, — in ves svet mora razviditi, da je tako tlačenje slovenske narodnosti nasilnost.

Du Bois pa trdi, da smo Slovenci gledali vse to mirno in da ni bilo odporov. Ta trditev je nevedna resnega človeka in za tistega, ki jo izgovori, naravnost ponižujoče potvarjanje resnice. Mi smo se branili, kolikor in kjer smo se mogli braniti. Ravno na Koroškem, v Celovcu, je vzraslo naše največje književno kulturno društvo: Družba sv. Mohorja, ki ima člane povsod, kjer se govori slovenski jezik. Na meji, v Celovcu, so izhajali v obrambo naše narodnosti in naše kulture slovenski listi. »Kres« itd. Z meje iz Koroškega je prišlo razmeroma največ inicijative za narodno obrambo in narodno kulturno delo. Torej so se koroški Slovenci le zavedali svojega slovenstva in so ga tudi branili. Isto nam potrjujejo boji pri volitvah. Medtem ko so bili Slovenci po ostalih pokrajinah razcepljeni v nebroj političnih strank in struj, je bila na Koroškem samo ena: slovenska! Ali ni to jasen dokaz, kako so se Slovenci na Koroškem zavedali, kakšna nevarnost jim preti od Nemcev in kako se je treba braniti brez ozira na desno in levo. Če ameriška komisija tega ni hotela videti, zato še nas Slovencev ne zadene nobena krivda. In kdo more spoznati in pravično oceniti tukajšnje razmere v par dnevih?

Komur pa še vse te predvojne razmere ne zadostujejo, naj pogleda sedanje. Na videz se ti zdi vse življenje tukajšnje prebivalstva lepo mirno, a v resnici so naši protivniki na delu noč in dan. Na priliko navedemo, da so nemški mogotci ono sodrgo, ki je bežala pred našimi četami ob času zasedbe, v Celovcu in Beljaku temeljito izšolali v svoje peklenške svrhe. Na pritisk interalirane komisije so se ti bežniki pred kratkim zopet vrnili v cono A, a sedaj delujejo ti minerji tiho, hinavsko, zavratno z besedo in z denarjem.

Od nemške strani prihajajo dan na dan grozilna pisma na zavedne Slovence, da jih bodo v slučaju nemške zmage pri blebiscitu potlej Nemci streljali, obešali, četverili, izganjali, jim zažigali domove, jim jemali obrtno pravico, jih razlašali itd. Dokaze imamo v rokah. Da te stvari niso mišljene samo kot prazna grožnja, nam dokazujejo dokazi v Šmarjeti od

4. maja 1919 in po najrazličnejših drugih krajih, kjer so Nemci, oziroma od Nemcev priseljenec nahujskane tolpe naravnost masakrirale slovensko prebivalstvo.

Za nas je torej položaj jasen, zato pustimo g. du Bois v miru in se obračamo na našo jugoslovansko javnost.

Nujno prosimo vse naše časnikarske kroge, da doma in izven mej naše države delajo za našo stvar. Zgoraj objavljeno pismo je jasen dokaz, kako znajo zavesti Nemci izvenemško žurnalistiko na svoj mlin. Ako bomo mi držali roke križem, bo brez ovir cvetela ljulika nemške laži.

Za parolo propagandnega dela so si izbrali Nemci geslo, da je koroško vprašanje vprašanje — celotnega nemškega naroda. Nemčija je dala koroški vladi na razpolago 50 milijonov mark za plebiscitno propagando. Politiki, umetniki, finančni krogi — vse dela trenutno samo za Koroško. Vprašamo, kaj je storila naša javnost doslej za Koroško? Ako pri nas ne bo istega, bomo pod tem silnim navalom omagali. Posamezniki ne morejo zmagati take sile in tudi cona A sama je ne bo mogla, ako ne bo imela dovolj vsestranske opore — gnotne in moralne v celem jugoslovanskem ozemlju. Zato apeliramo na vso našo javnost, da nam nujno priskoči na pomoč. Prosili bi, da se po vseh večjih krajih Jugoslavije osnujejo posebni »Koroški odbori«, ki bi prevzeli vso propagandno in obrambno delo za zaledje ter gojili financiranje propagande v spornem ozemlju. Zakaj zoper teh 50 milijonov mark moramo imeti tudi mi nekaj.

Opozorjamo naše finančne kroge, da vpoštevajo naš klic. Kajti slovenski Korotan je silno rodovitno polje za našo industrijo. Zemlja hrani vsakovrstne rude, je bogata po lesu in zlasti njene vodne sile so ogromne. Za živinorejo in sadjerejo sta tukajšnja zemlja in podnebje kakor nalašč ustvarjena. Poleg tega ima že razmeroma dobro razvito industrijo raznih strok (jekleni izdelki, puškarija, lesni izdelki, suknarne itd.), v skromnejšem obsegu so zastopane i razne druge stroke (klobučarstvo, paličarstvo itd.), ki bi s primedno povzdigo lahko postale važne za državo. Opozorim naj le še na članek mariborske »Draupost«, kjer pisec v eni izmed zadnjih števil opozarja na pestrost puškarkstva. V tej obrti je namreč zastopanih toliko strok, da je iz posamezne puškarske stroke mogoče dobiti strokovnjake za najrazličnejše tovarne (za kolesa, šivalne stroje itd.).

Slednjič je Koroška z ozirom na svoje prirodne lepote s sosednjo Gorenjsko vred najlepši del Jugoslavije in postane lahko naša Svica! Zavedajmo se torej svojih dolžnosti. Kdor le gre na letovišče, naj pride letos semkaj. Če je morda kje še kaka malenkostna nedostanost, jo bomo gotovo radi popravili. Samo ljudi nam je treba, dovolj dobrih ljudi in denarja. Še enkrat: denarja. Brez tega je naše delo metanje peska v morje nemške nasilnosti.

Kdor želi kakršnihkoli informacij, naj piše na Tourist Office, Borovlje.

Zapuščine in zavarovalnine v Ameriki.

Neki M. se je precej na široko v »Slovenču« z dne 19. maja t. l. št. 112 razko-račil nad mojim pozivom, ki je izšel pod

izjavite, da hočete ostati Jugoslavlani. Tako bode duh teh junakov vedno z vami in hvaležni vam bodo, da so našli mir v svobodni slovenski deželi, katero so toliko ljubili in zanjo tudi prelili svojo drago kri.

Od Sv. Marjete dosepeš mimo Kočuhe in Glinj v krasno Rožno dolino. V Borovljah lahko stopiš na vlak in se odpelješ proti Ljubljani. Kogar pa mika videti planinski kraj, jo lahko krene pred Ibovičnikom na levo proti Selam. Živahen potok Freibach ti dela v košati senci bukev in smrek s svojim: žuborenjem prijetno družbo, dokler se ti ne odpre pod sivim obzorjem in strmo Košto ozka dolina, katere konec tvori lična planinska vas Sele v višini 900 m, kjer najdeš pri Mažehu vedno gostoljuben sprejem.

Iz Sel prideš v dobrih dveh urah v Borovlje, pri čemur je pot iz Sel do Bajtiš prav romantična. Če se pa hočeš vrniti v Železno Kaplo, pa jo udari pri Trklinu, kjer se prej še okrepčaš z izvrstnimi postrovanji, čez Šajdo in dalje v hladni senci pod Obirjem, v obirski soteski vidiš dosti naravnih lepote. V treh urah si v Železni Kapli.

Gotovo boš vzel seboj prijazne spomine iz teh lepih krajev, ne pozabi pa, govoriti z ljudstvom in mu pri vsaki priliki predočiti, v kakem raju prebiva in da bo ohranilo svojo srečo in zadovoljnost edino tedaj, če ne posluša glas zapeljivca in ostane v odločilni uri zvesto majki Slavi. Sto in sto let je to dobro ljudstvo služilo pod nemškim jarmom, sedaj je prišel čas, da se osvobodi, za nekdanj tužni Korotan ie prišel vstajenja dan.

zgorajšnjim naslovom pred dobrim tednom v skoro vseh vplivnejših slovenskih listih. Ker je v tem članku prav na debelo nagromadenih očitkov proti splošnokoristnemu namenu mojega poziva, istinitosti in potrebi takega skupnega nastopa, dalje tudi proti nepoučenosti v teh stvareh, ter konečno najde vse to vrhunec v kategoričnem svarilu, da naj se nihče, prav nihče ne odzove temu pozivu, da je škoda za vsak krajcar, ki se za to žrtvuje in da je najpametnejše čakati, da se bo to tam samo uredilo, češ Amerikanci bodo napravili sami potrebno, da bo denar prišel sem, ter še drugo, moram odgovoriti na to nekoliko obširneje.

Ne poznam tega gospoda M., ki se je obregnil tako nemilostno ob mene, dasi bi se lahko obrnil naravnost na moj naslov, ako ni česa razumel, kar je bilo v pozivu, ker vendar ne morem v kratkem pozivu razlagati in navajati ameriških zakonov, ter na široko razpresti motivov, ki so me vodili do tega poziva. Lahko bi torej g. M. to storil, pa bi si prihranil delo članka in tudi meni odgovor in veliko škodo. Ker je bil napad javen, mora biti tudi odgovor in pouk javen, kar more konečno tudi tej stvari le koristiti.

Čitatelji »Slovenca« se najbrže še spominjajo mojega članka z dne 27. marca t. l. pod naslovom: »Dedščine v Ameriki«, v katerem sem načel celo to vprašanje in pozval vlado, da naj v tem nekaj ukrene, ker so ljudje v potrebi in bi njim, kakortudi državi visokovredna tuja valuta dobrodošla. Ta članek je izšel koncem marca; tekom aprila in maja ni bilo nikakega znamenja, da se namerava o tem kaj napraviti.

Kdor pozna naše uradno poslovanje, ve, da brez kakega gradiva pri oblastvih ni doseči ničesar, ve, da je treba najprvo zbrati gradivo, potem pa šele priti s predlogom, tako, da je isti res že oprt na dejstva. Obrnil sem se torej predvsem na ameriškega konzula v Belgradu, Mr. K. S. Patton mi je odgovoril, da naj se stranke obrnejo na naše zastopstvo v Washingtonu, da isto potem izposluje potrebno. Koliko nam more to poslaništvo koristiti, lahko povedo naši rojaki v Ameriki. Poslaništvo je z drugimi posli tako preobloženo, da ne more teh posameznih vprašanj reševati, ter vsled tega na pisma ne odgovarja. Naši ameriški rojaki imajo o tem še drugo sodbo, ki je ne ponavljam, ker je preveč generalizatorična, ter morebiti tudi čisto ne odgovarja. Umestno je torej za to uvesti drug postopek, ki privede naše ljudi do uspeha in njihovih pravic. Kako se more to storiti drugače, kot, da se skupna akcija naredi, da se organizira celo to delo, ter pospeši in cenejše napravi.

Da sem v tem oziru na pravi poti bo pokazala bodočnost. Da pa more zasebno kupčijsko podjetje tudi splošnosti koristiti, dasi se za delo pusti plačati, menda ni treba dvomiti, ako se v vsakem, ki hoče delati, ne vidi izkoriščevalca ali pa še kaj hujšega.

Da pri likvidaciji teh zapuščin ni storiti drugega kot čakati, da Congress sklene razveljavljenje zakona — na podlagi katerega so se izdale uradne odredbe o založbi zapuščin pri Alien property custodian — je nekoliko več kot naivno. Gre tu za zneske, o katerih se gospodu M. gotovo niti ne sanja, pa naj naši ljudje samo čakajo. Vdove, sirote in drugi potrebni sorodniki so tu, ki kravro potrebujejo denar, ki zanje brezplodno leži v Ameriki, pa naj za to ne napravijo ničesar! Ako g. M. ne pozna poslovanja pri uradih, potem naj se najprvo o tem pouči, nato naj šele govori! O vseh teh zadevah ima odločevati ono oblastvo, ki ima uradni stik z našim poslaništvom, torej zunanje ministrstvo. Kako pa moremo tu uspešno nastopiti, ako sami ne predlagamo, da naj se pri vladi Zedinjenih držav glede nas Act of enemy (zakon o sovražnikih) razveljavi in obenem že za te in te dediče založena gotovina izroči? Takemu predlogu je mogoče ustreči, posebno, ker se vidi, da nas Amerika skuša v vsem podpirati. Čakati tukaj, se pravi ne brigati se za svoje pravice in ne znati zanje nastopiti. Jedno kot drugo je neodpušljivo in nevedno ljudi, ki vedo, kaj je njih dolžnost. Kdor ve to, mora opozoriti drugega, ako vidi, da je to njegova korist. Ker so pri tem prizadete številne sirote zunaj pri delu ponesrečenih, je to tudi korist splošnosti.

Glede naših rojakov v Ameriki, je pomniti, da se oni sicer trudijo, da pa njihov trud ne more imeti toliko uspeha kot naš, ako mi kot država nastopimo. Mi danes nismo več sovražna država, smo aliranci, torej se tudi Act of enemy ne more več nanašati na nas. To je potrebno, da Ameriki povemo, in ako vsa svoja prizadevanja predložimo s točnimi podatki naši vladi tu, in potem te v Belgradu, moramo hitro doseči uspeh. Zadeva je pa nujna. Dollar ameriški pada in z nadaljnjim čakanjem bo prišel še nižje, tako, da bodo ljudje mnogo manj dobili, čimdalje čakajo. Tudi državi je potrebno sedaj tuja valuta. Čimdalje čakamo, tem več izgubimo vsi.

klad in kako so tulili volkovi; kako so gospodarili tu nekdanji komandatorji. Z navdušenjem ti bodo pravili o komandatorju Mateju Šervicelj in Valentinu Šumah, ki sta kot vrla koroška rodoljuba vzbudila narodno zavest, da njih duh še sedaj v ljudstvu živi in da bodo Reberčani zvesti spominu teh narodnjakov oddali kot en mož svoj glas za Jugoslavijo.

Če si turist, pa lahko drugi dan mahneš čez Šimanovo in Staro goro po poti, ki jo je markiral Slov. plan. društvo po trgovcu Albinu Novak na visoki Obir (2141 m), kjer najdeš v prostorni planinski koči vse udobnosti in zveš po telefonu vse novice širnega sveta, posebno, za koliko je poskočila cena za planinske čevlje, če si jih boš moral dati zopet popraviti.

Ne bom popisoval krasoto razgleda in lepoto tukaj rastočih planinskih cvetlic, vzemi palico in nahrbtnik in oglej si vse sam — hvaležen mi boš.

V treh urah si zopet nazaj na Reberci, med potoma si še lahko ogledaš rudokope za svinco in jame s kapniki.

Če nočeš čakati na frk-frk, mahneš jo peš proti Železni Kapli. Pri Bošteju si oglej plavž za topljenje svinca. Ozka soteska te nato objame, hodiš po cesti gladki kakor parket, občuduješ ostanke turških šanc, turško glavo in podobo večnega juda. Tu so bili l. 1473. neko soboto hudi boji s Turki, ki so prišli iz kokrške doline prvokrat na Koroško. Mnogo zanimivega ve ti ljudstvo povedati o teh časih.

Prijazni trg Železna Kapla razveseli tvoje oko, ko prideš iz te soteske. Si sredi planin v svežem, okrepčilnem zraku.

Od tukaj se pelješ z avtomobilom po divno lepi belski dolini ob šumeči Beli do

kopališča Bela in od tod po serpentinah čez Jezersko, vrh z nepopisno lepim razgledom na Savinjske in druge planine, dokler te ne sprejme nad vse prijazna kotlina in mičen planinski raj Jezersko, ki je že definitivno priključen k Jugoslaviji in ki zasluži vsled naravne lepote ime koroške Švice. Od Jezerskega dosepeš z avtomobilom v kratkem času v Kranj.

Če hočeš rajši bolj po ravnem, in hočeš priti v Rožno dolino, udri jo od Reberce pod Staro goro mimo Jeriš na Apače, kamor dosepeš v dveh urah. Medpotoma si oglej 48 m visoki vodopad pod razvalinami nekdanjega grada Obeg ali Podkanji, ki se je razsul l. 1347 vsled občnega potresa. Če si tako srečen, rešiš še lahko tam zakleto grajsko deklico, dobiš kakor pravi pravljica, tri sode zlata in srebra in sod sladkega vinca; napravil boš boljši dobiček kakor marsikateri verižnik.

Divno lepa je planinska vas Apače; to so vedeli že nekdanji mohlški menihi, ki so imeli tu v sedanji županovi hiši svoje letovišče. Tu je stanoval leta 1492 šentpavelski opat Ivan Hechtl — zato tudi ime Apače. Nanj spominja še prekrasna slika snemanje Kristusa raz križ, katero je dal slikati ta opat v cerkvi.

Ko si se okrepčal pri Zudlerju, stopaš dalje po ravni cesti do Ibovčnika in navzdol proti št. Marjeti. Ne pozabi obiskati grobov koncem aprila 1919 tu padlih slovenskih junakov, ki so jih zbesneli Nemci takorekoč zaklali. Poklekni in zahvali se tem boriteljem, da je bila oteta ta zemlja, v kateri spijo večno spanje, iz nemškega suženjstva. Tukajšnji prebivalci in vsi drugi v coni A boste spoštovali spomin na te junake najlepše, da tudi sedaj odločno

Raditega je nujno delo potrebno. V kratkem se bo osnoval odbor, da postavi celo akcijo na širšo podlago, ter bomo potrebovali poštenih sodelavcev. Kdor pouči ljudi je dobrodošel, samo da jih prav pouči; kdor pa tega ne ve ali ne more, naj ne dela krivice, ki se naredi lahko, popravi pa težko.

Dr. Ivan Černe,
lastnik »Gospodarske pisarne« v Ljubljani.

Rusija.

Protipoljsko gibanje.

LDU Moskva, 19. maja. (Dun. KU — Brezlično.) Protipoljsko gibanje se je razširilo do Turkestan. Na tisoče prostovoljcev iz vseh delov dežele hiti na fronto. Skupščina v Sibiriji živečih Litvancev in Belorusov je v Omsku sklenila, udeležiti se boja proti Poljakom. V Samarkandu stanujoči Poljaki in ukrajinski delavci so se prijavili za boj na poljski fronti. Ustanavljajo se bataljoni prostovoljcev. V Odesi so častniki bivše armade Denjikinove naprosili predsednika sovjetov, da bi smeli očetnjo braniti proti navalu Poljakov.

Japonci ne bodo več napadali.

LDU Praga, 19. maja. (ČTU) »Česke Slovo« poroča: Japonci v Sibiriji so izjavili sovjetski vladi, da se odpovejo vsaki napadalni akciji, da pa ostanejo ondu kaj, dokler ne dospe poslednji transport Čehoslovakov v Vladivostok.

Ukrajina.

Monarhisti za nadvojvodo Viljema.

LDU Dunaj, 19. maja. (ČTU) V Lipsiji sta se sešla ukrajinski hetman Skoropadski in bivši nadvojvoda Viljem. Ta sestanek je menda v zvezi s stremljenjem ukrajinskih monarhistov, pomagati nadvojvodi Viljemu na prestol.

Anglija.

Izgredi na Irskem.

LDU Washington, 19. maja. (Dun. KU — Brezlično) Po poročilih iz Irske so se spopadi v Londonderryju nadaljevali tudi podnevi in so postali resni. Velik del delavcev je začel stavkati. Zvečer je dospela vojaška četa 700 mož, ki so glavna torišča nemirov zaprli s kordonom in prepovedali zbiranje gruč.

LDU Dublin, 18. maja. (Dun. KU — Reuter) V Germantownu so bile zažgane policijske kasarne. V soboto zvečer je vojaški oddelek zasedel policijsko stražo v Dalkeyju. Meni se, da je to prvi korak k uresničenju načrta, da se zagotovi varnost na Irskem, ker policija tega ne zmore.

Pravice vrhovnega sveta in zveze narodov.

LDU Pariz, 18. maja. (Dun. KU) Londonski poročevalec lista »Temps« doznava, da se bo v spodnji zbornici pred odgoditvijo dne 20. maja vložila interpelacija o pravicah vrhovnega sveta in zveze narodov. Lord Robert Cecil namerava s tem splošnim vprašanjem zvezati interpelacijo o rusko-poljski vojni. Konservativci zahtevajo z liberalci in z delavsko stranko, da dobi zveza narodov potrebno pooblastilo, da poseže v konflikte, ki ogrožajo splošni evropski mir.

Francija.

Oproščeni častniki.

LDU Pariz, 18. maja. (Dun. KU — Havas) Vojno sodišče je oprostil častnike, ki so bili obtoženi predaje trdnjave Maubeuge.

Razna poročila.

Južna železnica.

LDU Dunaj, 19. maja. (Dun. KU) Na današnji seji narodne skupščine je pri posvetovanju o proračunski točki: promet, navajal poročevalec Schiegl, da je na podlagi dogovorov z entento upati, da bo južna železnica obratovala še dalje. Avstrijska država je stavila južni železnici na razpolago 153 milijonov kron; enaka zneska pa da bosta morali dovoliti tudi Jugoslavija in Italija.

Izgredi v Tešinu.

LDU Dunaj, 19. maja. (Dun. KU) Listi poročajo iz Tešina, da je več Poljakov včeraj vdrlo v šlezijski dom, društveni dom Koždonove stranke, ki je Čehom prijazna, in ga opustošilo. Ti dogodki so se odigrali skoraj pred očmi medzavezniške plebiscitne komisije, ker je šlezijski dom od sedenja ententne komisije oddaljen samo nekaj korakov. Popoldne je prišlo na stotine poljskih delavcev iz Trzynieca v Tešin, ki so tudi vdrli v šlezijski dom. Množica je nato odkorakala in oplenila več prodajalnic. Poljske Jude, ki jih je množica srečala na cesti, so napadli in trpinčili. Nato je vdrila množica v okolišnje sodišče in osvojevala tam zaprte Poljake. Del množice je korakal pred češkoslovaško prefekturo

pri ententni komisiji in hotel napasti poslopje. Prefektura je bila v zadnjem trenutku zasedena po francoskem vojaštvu. Izgradi so trajali več ur. Poklicano je bilo ententino vojaštvo, kateremu se je posrečilo vzpostaviti mir. Pri spopadih sta bili dve osebi mrtvi, več pa poškodovanih.

Politične novice.

+ **Načelna breznačelnost.** Zenska volilna pravica je prišla tako hitro, da je socialiste in liberalce presenetila. Socialiste je vest zapekla. Spoznali so svoj politični greh. Ko so bili v vladi, so pomagali pri ropu, s katerim je pripravila socialistično-demokratska vlada kmetsko žensstvo ob volilno pravico. Imeli so moč, pa so jo strankarsko izrabili, da so priznali le enemu delu žensstva volilno pravico. Sedaj se izgovarjajo, češ, da so »klerikalci« žensstvu volilno pravico stoletja odrekli. Kdaj je imela n. pr. SLS absolutno politično moč v rokah, pa ni izvajala svojih načel? Ali ni izrabila sedanjega ugodnega trenutka, da je pomagala demokratičnemu principu do zmage? Zakaj niste tega vi storili, gg. socialisti? Zakaj ste zatajili načelo? Ali so vam bili tedaj merodajni načelni ali strankarski interesi? Zakaj se niste ločili od svojih prijateljev liberalcev, če vam niso hoteli ustreči? Pa gospodje socialisti danes sami izdajajo, zakaj jim ni dišala splošna ženska volilna pravica. Naše žensstvo je po ideologiji marksistov »reakcionarno«. »Naprej« se povzpne do žalitve, »da dve tretjini žena ni politično tako orientiranih, da bi stvarno lahko utemeljile svoje stališče.« Aha, sedaj pa vemo. Ena tretjina je prav orientirana, zato so ji seveda brez strankarskega ozira prisodili volilno pravico. Dve tretjini pa še nista prav orientirani, zato naj tudi princip splošne in enake volilne pravice vrag vzame. Čakata naj do tedaj seveda, da bosta »prav orientirani«. Tudi en način utemeljevanja splošne volilne pravice. Mi smo vedno mislili, da je načelo splošne volilne pravice splošno demokratično načelo, na katero prisegajo absolutno vse demokratične stranke. Da to načelo našim liberalcem ne gre v račun, to smo vedeli. Saj so se od početka borili proti njemu. Socialisti bi pa vendar morali z veseljem pozdravljati zmago tega načela, pa naj ga izvojuje kdorkoli. Tako bi sicer moralo biti, pa je drugače. Niso odločujoči samo načelni razlogi, včasih je treba načelne zapostaviti za strankarske, kaj ne? Mi bomo pa že poskrbeli, da bodo ženske prav »orientirane«. To je tudi naša dolžnost, kajti sicer bi morale po marksističnih načelih »prave orientiranosti« še dolgo čakati na volilno pravico.

+ **Potrata državne imovine.** Zadnji »Narod« se zgraža nad »potrato državne imovine« o priliki kritike nekega imenovanja. Morda je »Narodu« znano, da je šel letos neki tukajšnji državni uradnik na socialnodemokratsko zborovanje na Dunaj pod pretvezo, da gre kot »strokovnjak« kupovat stroje. Mutil se je na Dunaju več časa, udeležil se soc. demokratičnih prireditvev, nakupil ni skoraj nič, a državni predložil račun, v katerem si je zaračunal dijete v švicarskih frankih, kar je znašalo v našem denarju 1200 K — na dan, skupaj pa 35.000 K. Če tedaj »Narod« načne poglavje o potratu državne imovine, mu ne sme manjkati teh podatkov. Če hoče kaj več zvedeti, ima informacije blizu. Vprašamo dalje, koliko službenih let je imel sedanjí šef zdravstvenega oddelka, da je bil kratkotalno gođen za peti činovni razred? Ali morda samo sokolstvo usposablja ljudi za potratu državne imovine?

+ **Predsednik deželne vlade v Bosni in Hercegovini dr. Srškić** je že dne 13. apr. podal ostavko zaradi diferenc glede odprave beglukov (muslimanskih veleposestev). Sedaj je znova podal ostavko in prosil, da se takoj odvede dolžnost, ker se ne strinja z izpremembo § 6 in 7 naredbe o beglukih. (LDU.)

+ **Iz konzularne službe.** Kr. vlada je izdala exequatur konzulom češkoslovaške republike: dr. Otokarju Benešu, generalnemu konzulu v Ljubljani, Jindrichu Andrijalu, konzulu v Sarajevu in Janu Matejčku, generalnemu konzulu v Beogradu.

+ **Volitve v Srbiji in Črni gori.** Dne 22. avgusta bodo splošne volitve v Srbiji in Črni gori. (LDU.)

+ **Avstrijski kancelar svoj obisk v Jugoslaviji odgodil.** Avstrijski listi poročajo, da je dr. Renner svoje potovanje v Beograd odgodil, dokler se notranje politične razmere v Jugoslaviji ne razjasnijo. Sedaj — pravi poročilo — je tako, da pokrajinske vlade ne priznavajo trgovinskih odredb belgrajske vlade in se blago, ki ima izvozno dovoljenje belgrajske vlade, v Zagrebu ali Ljubljani zapleni.

+ **Volitve v Gdanskem.** Pri volitvah v ustavodajno skupščino bodočega svobodnega mesta Gdanskega je dobila nemško-nacionalna ljudska stranka 34, socialdemokratska stranka 19, neodvisni socialisti 21, gospodarska stranka 12, centrum 17, nemški demokrati 10 in poljska stranka 7 mandatov. Manjka še nekaj izidov

iz okoliških okrajev, ki pa najbrže ne bodo dosti spremenili na dosedanem volivnem izidu.

+ **Svet zveze narodov** je pričel zborovati v Rimu pod predsedstvom Tittonejem. Na dnevnem redu so sledeča vprašanja: Glavna skupščina v zvezi narodov včlanjenih držav, vrnitev ujetnikov iz Sibirije, mednarodno varstvo žensk in otrok, razmere v Rusiji, pritožbe nemške vlade, sprejem novih držav v zvezo narodov, mednarodna statistika in zadeve, tikajoče se transitsnega prometa. Zanimivo je, da Italija predlaga, naj se pritegnijo k prihodnji seji zveze narodov v Bruslju tudi sovražne države. Italija nadaljuje svojo dvočlono politiko. Za blestečimi gesli pravici in prosvitljenosti zakriva svojo azijsko grabežljivost in hereditarno zahrbtnost. Jugoslaviji in s tem bivši Srbiji, svoji najbolj požrtvovalni zaveznici in rešiteljici zanika s svojo politiko življenjske pogoje, na drugi strani pa ljubimkuje z Germani, ki so jim opustošili najlepše pokrajine in so krivi socialne in gospodarske anarhije, pod katero trpi cel svet.

+ **Volitve in kultura.** V Eblingenu je priredil centrum glasovanje, na katerem je govoril Erzberger. Proti 10. uri je vršel nekdo iz okna ročno granato, ki se je razletela v predstobi zborovalne dvorane, da so drobci segli na oder. — Boj proti krščanski misli je kot v svojih ciljih tako v svojih sredstvih povsod enak: zmagujočo misel krščanstva jurišajo s psovanjem, batinami in granatami.

Dnevne novice.

— **Občni zbor Kmetijske družbe.** Danes se vrši občni zbor Kmetijske družbe, je pravzaprav le nadaljevanje zadnjega občnega zbora, ki so ga samostojni razbili. Z dežele nam poročajo, da je gospod ravatelj Pirc za ta občni zbor prav pridno agitiral. Svojim pristašem (lahko postrežemo z naslovom) je pisaril, da se gotovo občnega zbora udeležijo, pristaše KZ naj pa pridno odvrčajo, da ne pridejo na občni zbor. Mož je vedno sam sebi dosleden.

— **Serijski državni študentov se nadaljuje.** v »Slovenskem Narodu« namreč, a ponavlja prvo število v drugi obliki. Pričakujemo pa nadaljevanja, saj mu v lastnih vrstah ne manjka dejanske in dolge serije državnih študentov. V prvi notici glede imenovanja načelnika invalidskega oddelka povdarja »Narod«, da je liberalnost (pripadnost k liberalni stranki) edina merodajna kvalifikacija za državno službo. V zadnjem članku pa dostavlja, da je edino jurist usposobljen za vodstvo invalidske oskrbe. Pri drugih narodih vodijo invalidsko oskrbo ponajveč zdravniki, ki jim je ta nova panoga državne uprave pač po stanovskem poklicu najbližja. Seveda, »Narodov« jurist je sploh vsveden in kot tak za vsako službo v vsaki stroki najbolj usposobljen. Kolikor smo poučeni, je državna invalidska uprava že izpočetka iskala zdravnika, ki naj uredi predvsem oskrbo tuberkuloznih invalidov, ki jih je po številu največ, ki dejansko najbolj rabijo državne pomoči in ker je ta invalidnost za narodovo in državno blagostanje največje opasnosti. Zato je bil za to mesto določen ravno imenovan načelnik, ki se je kot zdravnik ves čas dejansko zanimal za socialno medicino in se že mnogo let bavil z vprašanjem, kako pobijati ljudsko tuberkulozo. Da so mu dali višji čin, niso bili merodajni osebni razlogi, pač pa državna organizacija invalidske oskrbe.

— **Ježici.** Na Binkoštno nedeljo popoldne priredi Orel na Ježici javno telovadbo. Orli iz Ljubljane in okolice, posetimo v obilnem številu brate na zelenem Posavju! Začetek telovadbe ob 3. uri popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši prireditve naslednji dan ob istem času. (K)

— **Kranj.** Tiskovno društvo v Kranju je nanovo, času primerno uredilo svojo tiskarno ter prevzema zopet vse v tiskarsko stroko spadajoča dela. Čitatelje opozarjamo na tozadevni inserat v današnji številki.

— **Čebelarji shod priredi** na binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne ljubljanska podružnica pri g. Ekerju (Tavčarjev dvor) na Ježici. Predava g. nadučitelj Slapšak o gojenju matic. Vabijo se vsi prijatelji čebelarstva na ta shod. (K)

— **Nemška nasilstva.** Iz Celovca je 6. maja pribežala, ker se ni čutila več varno, Katica Repar, ki je služila v neki trgovini kot blagajničarka. Lani za časa nemškega divjanja meseca maja je bila vslužbena pri Gospodarski zadrugi v Sinčevsi in je bila priča, kako je železničar Rajsner s puško v roki pridival v skladišče in ropal in plenil in odnašal moko, sladkor, cel zaboj špirta in druge reči. Ko so Jugoslavlani zopet zasedli te kraje, ga seve niso mogli pohvaliti; zaprli so ga, pa jim je pobegnil v Celovec, kjer je nekega dne zagledal v trgovini Katico Repar. Vpričo vseh ljudi jo je začel zmerjati s »Verfluchte Tschuschin« in drugimi psovskami. Tako je prišel še parkrat v isto trgovino s ženo in otroci in vsakokrat jo je zmerjal in ji grozil. Pritiskal je celo na gospodarja, tako da ii je tudi ta svetoval, naj gre. Pa

ni dobila propustnice niti takrat, ko se je izkazala s pozivnicom mariborskega sodišča, naj pride kot priča k razpravi proti Antonu Kurniku.

— **Hotel Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru** se 20. maja otvori.

— **2000 stavbnih delavcev gre na Francosko.** Pred šestimi tedni je francoska vlada prosila našo vlado, da bi poslala na Francosko 2000 stavbnih delavcev. Ministrstvo za socialno politiko je takrat zahtevo odklonilo, sedaj pa, ko vidi, da so pri nas ti delavci brez posla, je dovolilo odhod in bo te dni odšlo 2000 delavcev.

— **Sprememba voznega reda.** Z 20. majem t. l. vpeljemo na progi Ljubljana—Karlovac tretji par osebnih vlakov, t. j. 2215/2215a in 2212/2216. Odhod iz Ljubljane 14. uri 42 minut, prihod v Karlovac ob 20. uri 59 minut; odhod iz Karlovca ob 10. uri 14 minut in prihod v Ljubljano ob 16. uri 21 minut. Dosedanji večerni vlak štev. 2217 izostane od Novega mesta do Bubenjarcv, mesto njega pa se vpelje vlak štev. 2211 z odhodom iz Novega mesta ob 4. uri 1 min. in prihodom v Karlovac ob 7. uri 30 min. Na progi Grosuplje—Kočevje vpeljemo priključne vlake št. 2315 in 2316, odhod iz Grosuplje ob 15. uri 38 minut, prihod v Kočevje ob 17. uri 37 minut; odhod iz Kočevja ob 13. uri 5 minut in prihod v Grosuplje ob 15. uri 4 min. Na progi Trebnje—Št. Janž na Dolenjskem vpeljemo meš. vlake št. 2653, 2654, 2656 in 2657, odhod iz Trebnjega ob 14. uri 15 minut in 18. uri 35 minut ter prihod v Št. Janž na Dol. ob 12. uri 11 min. in 19. uri 37 minut; odhod iz Št. Janža na Dol. ob 12. uri 36 minut, 15. uri 26 minut ter prihod v Trebnje ob 13. uri 38 minut in 16. uri 34 minut. Zato pa opustimo dosedanja vlaka št. 2656a in 2659. Na progi Novo mesto—Straža-Toplice vpeljemo na novo osebnostne vlake št. 2413, 2412, 2419 in 2418, odhod iz Novega mesta ob 8. uri 46 minut, 17. uri 56 minut ter prihod na Stražo-Toplice ob 9. uri 4 min. in 18. uri 14 min.; odhod iz Straže-Toplice ob 9. uri 40 minut in 18. uri 25 min. ter prihod v Novo mesto ob 9. uri 58 min. in 18. uri 43 min.; izostaneta pa sedanja vlaka št. 2420 in 2421.

— **Pri državnem zdravilišču v Rogški Slatini** je razpisano začasno mesto zdraviliškega blagarnika. Prošnje je vlagati do 31. maja t. l. pri poverjeništvu za javna dela v Ljubljani. Podrobnosti so razvidne iz tozadevnega razpisa v ljubljanskem Uradnem listu.

— **Kdor potuje v Zagreb**, ima na prav idealen način rešeno vprašanje glede oskrbe. Najboljši zajutrek, prvovrstni obed ter večerjo ob solidni postrežbi mu nudi sijajno opremljena »Nova Pivana« v Draško-viceveji ulici št. 24 s svojim prekrasnim jedilnim salonom, prijetnimi vrtnimi ložami in elegantnim, zanimivim barom. Vsakovečerni prvovrstni koncerti pripomorejo »Novi Pivani« do shajališča odličnega sveta, ki ima na razpolago vse, kar poželj oko, uho in želodec in to v resnici v vele-mestni sredini.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je č. g. opat Janez Smrekar, katehet na mestni šoli v Ljubljani, včeraj v sredo ob 11. uri, za vnetjem možganske mreže v 68. l. Pogreb rajnega opata bo v petih ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Trubarjeva ul. št. 2, na pokopališče pri sv. Agati, kjer bo opravilo v soboto jutraj. Priporočamo raj. gospoda v molitev.

Ij Umrl so v Ljubljani: Josip Čehovin, invalid, 24 let. — Bojan Bahč, sin zasebnice, 1 mesec. — Anton Kozlevčar, dijak, 19 let. — Ivana Bartel, jermenarjeva vdova in tob. delavka v p., 57 let. — Anton Brankovič, invalid, 38 let. — Nada Lipuš, invalidova hči, 7 mesecev. — Marija Milač, žena prožnega mojstra, 49 let. — Josipina Prah, sirota, 7 let. — Ana Lisac, hiralca, 37 let. — Josip Fojkar, novorojenec, 4 dni. — Fran Pirc, tesar in posestnik, 43 let. — Josip Nadežar, 42 let. — Fran Oblak, kočarjev sin, 20 let. — Franciska Peruci, onemogla delavka, 75 let.

Ij Zabavni klub »Danice«. Nameravana zaključna prireditev se preloži na sredo 26. maja. Prosimo sigurne udeležbe. (K)

Ij Denarni zavodi v Ljubljani opozarjajo, da v soboto pred binkoštnimi prazniki ne bodo poslovali, kar naj blagovoli p. n. občinstvo uvaževati.

Ij Promenadni koncert Dravske divizijske godbe priredi klub kolesarjev in motociklistov v Ljubljani v nedeljo dne 23. t. m. od 3—4 popoldne na cilju pri drugem kilometru na Dunajski cesti ob prihodu kolesarjev iz skupinske vožnje na cilj. (K)

Ij Dobrotnik najemnikov. Član Prvega društva hišnih posameznikov v Ljubljani, ki noče biti imenovan, a hoče materielno pomagati pri odpravi ljubljanske stanovanjske bede, je dal brezplačno na razpolago dve stavbeni parceli, na katerih bi se lahko sezidalo do 20 manjših stanovanj za rodbine zasebnih nastavljenecv ali delavcev. Svet, ki leži v smeri Dunajske ceste,

se prepusti samo zadrugi, ki se zaveže zidati hiše za najemnike navedenih stanov. Pismene prošnje je vložiti v najkrajšem času na predsedništvo društva hišnih posestnikov.

Ij Varujte se neznanih ljudi! V sredo dopoldne sta sedeli v parku pred cerkvijo Srca Jezusovega dve kmečki dekleti z Ligojne. Jedli sta kruh. Kar se priselila k njima dva čedno oblečena moža, katera sta ju vprašala, če kupita kaj rjuh. Ko sta dekleti rekli, da kupita rjuh, sta ju peljala pred Riharjevo hišo, kjer sta dali dekleti falotoma za rjuh 1900 K. Mož sta šla v hišo, toda nazaj ju ni bilo več.

Ij Pred begom prijete. Nikolina J... je bila pri Rdečem križu. Ker je bila nujno osumljena, da je ukradla gospodu Š. T. veliko obleke, so jo povabili na policijsko ravnanje, toda Nikolini so postala v Ljubljani tla prevroča, preskrbela si je potni list v Trst in je že sedela v avtomobilu, toda detektivni ne počivajo in so izvedeli, kaj da Nikolina namerava. Slovesno so pred policijskim ravnanjem ustavili avtomobil in Nikolino povabili v njihovo sobo v II. nadstropju, kjer so jo zaslišali in ji povedali, da ostane v zaporu.

Ij Drage kokoši. Neka kokošarica, katera je zahtevala na trgu za kokoš 75 K in za par piščancev 60 K je bila obsojena na 300 K globe in na 4 dni zapora.

Ij Neprijeten gost. Jože Drinovc je zavžil pri »Slonu« čokolado z jajci in devet žemljic; 13 K 30 vin. dolga je napravil, katerega ni hotel plačati. Državna varnostna straža je Drinovca aretirala in ga odvedla na policijsko stražnico, kjer je skočil skozi okno in se na obrazu lahko rani.

Ij Pobegla tatca v Ljubljani prijete. Marija Sušnik je ukradla v Špicah na Korškem raznega blaga v vrednost 4845 K in se odpeljala v Ljubljano, kjer je prodajala ukradeno blago, kar so izvedeli detektivni policijskega ravnanja in jo aretirali.

Prosveta.

pr Leonova družba javlja svojim članom, da dobe letošnji književni dar (Baar, Zadnja pravda) samo oni, ki plačajo članarino najkasneje do konca maja, na poznejše plačnike se bo mogla ozirati le dokler knjiga ne poide. Članarina znaša za leto 25 K.

pr Josip Jurčič: Spisi. Uredil dr. Ivan Grafenauer. VI. zvezek. Doktor Zober. Tugomer. 1919. Založila Jugoslovanska knjižarna. Broširan, 212 strani obsegajoč izvod stane 16 K, vezan izvod pa 26 K. Josipa Jurčiča bomo tedaj kmalu dobili v zopetni celotni izdaji. V tem zvezku je poznat roman »Doktor Zober« in tragedija »Tugomer«, ki so jo lansko leto prvič in z dobrim uspehom uprizorili na našem odru. Knjigo toplo priporočamo.

pr Troje solospesov Marija Kogoj se dobi v vseh knjigarnah za nizko ceno 8 K 40 v. Opozorjamo na te skladbe mladega skladatelja, ki je vzbudil občo pozornost in katerega je kritika s to izdajo imenovala kot enega najboljših mladih kompozitov. V tisku so skladbe za klavir od istega komponista, ki izidejo v kratkem.

Turistika in sport.

Skupinska vožnja, ki jo priredi klub kolesarjev in motoklistov v Ljubljani v nedeljo 23. t. m., bo za Ljubljano povsem nova vrsta kolesarskega sporta. Vožnja ima predvsem namen doseči pri kolesarjih vztrajnost s tem, da prevozijo daljšo progo brez počitka, na drugi strani pa dvigniti čut solidarnosti s tem, da vozijo vedno po štirje in štirje skupaj in skušajo po možnosti priti vsi na cilj, vsaj trije pa morajo, da se jih kvalificira. Z ozirom na to, da se od kolesarjev ne zahteva posebnih hitrosti, vabimo vse kolesarje, da si sestavijo skupino sami in prijavijo k vožnji z običajnimi (turnimi) kolesi, ali pa, da se prijavijo tudi posamezniki. Prva in druga skupina iz oddelka težkih koles ter prva in druga skupina iz oddelka lahkih koles se nagrade. Objave je nasloviti na klub (Gospodstva cesta 14) ali pa osebno pri reditelju g. Ogrinu, istotam.

Kranjska industrijska družba.

(Bistrica v Rožu.

Od direktorja dol Nemci te družbe neprenehoma rovarijo in spletkarijo za hrbitno in rafinirano. Pruski državljani Johansen, odpušeni obratovodja, se vozi v tovarniški kočiji po Rožu in hodi v Ljubljano. V Ljubljani nastopa v pozni sodruga socialisti, on, ki je pruski monarhist. Kaj pomeni ta nemirnost nemških uradnikov Kranjske industrijske družbe? Slovenskega zdravnika hočejo iz Bistrice spraviti Slovenca iz Bistrice proč, medtem ko bi Nemci in Prusi Johansen lepo ostali. Prej je Kranjska industrijska družba iz Tirolske in Štajerske impor-

tirala nemške zdravnike, pač v svrhu germanizacije. Ti so jim lepo parirali. Slovenski zdravnik jim noče parirati, ima celo drznost, da stopa Nemcem prav krepko na prste, celo direktorju, zaigranemu vse-nemcu Hofmannu, ne parira. To je seveda smrten greh. Zato proč z njim iz Bistrice! Sestali so se nemški uradniki in direktor Hofmann pač z njimi. Intriga, rafinirana, prefrigana se začne. Slovenski zdravnik je bil pred vojsko v velikem mestu in kakor vsi zdravniki v velikih mestih specializist. Recimo, so si djali, da je navadni zdravnik čevljar in kirurg krojač in da eden od rokodelstva drugega čisto nič ne razume, in slovenski zdravnik bo ležal na tleh. Da je slovenski zdravnik doktor vsega zdravilstva dunajske univerze, da ima dolgoletno prakso v bolnišnici, to je seveda potreba zamolčati absolutno zamolčati, sicer se cela nakana ponesreči! In tako so šli na delo. Kje začet? Seveda prisocialistih! Znano je, da ti vsako laž in obrekovanje brez vsake kontrole, brez vseh informacij sprejmejo. Intrigi je tedaj treba dati socialističen plašč, sicer se ponesreči. Na Bistrici je dosti nemškonacionalnih socialistov, lažisocialistov, v resnici so nemški nacionalci. Te bo treba vpreči, da planejo po narodnem nasprotniku, po Slovincu in ležal bo na tleh. Pruski državljani, odpušeni obratovodja Johansen pregovori na tihem, ne da bi drugi delavci o tem kaj vedeli, dva nemščurja, delavca Jerditscha in Suppana, naj se peljeta na stroške tovarne (!) z njim v Ljubljano — k socialistom, k okrajni bolniški blagajni, z zahtevo, naj se slovenski zdravnik odpusti zaradi tega, ker je specializist. Da je v svoji stroki izvrsten, da pa o vseh drugih strokah zdravilstva nima nobenega pojma, nič ne razume, tedaj ni za kmete in delavstvo, je dober zdravnik za mesto, za kmete pa ne. Da je slovenski zdravnik doktor vsega zdravilstva, da ima dolgo prakso v bolnišnici, to je Johansen seveda zamolčal. Zahtevali so, da se odpusti iz službe, da se mesto razpiše in da pride nov zdravnik na Bistrico, ki bi Nemcem pariral, jih lepo ubogal.

Johansen je bil sam z delavcema v Ljubljani in jih dirigiral.

Občina Bistrica v Rožu pa po poizvedbah uradno konstatira: 1. da ogromna večina delavcev socialistov o vsi, gonji proti slovenskemu zdravniku čisto nič ne ve; 2. da maloštevilni delavci socialisti, ki o tem kaj vedo, vsi najostreje to gonjo obsojajo; 3. da so delavci socialisti sami to gonjo razkrinkali s prošnjo, naj se ta najnovejši škandal Kranjske industrijske družbe v časniki priobči. — Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani je seveda raco, ki je imela socialističen plašč, kar sprejela brez vsake kontrole in brez vseh informacij kakor je to pri njih navada. Volja delavstva; Johansenovo delavstvo, obstoječe po Adamu Riese iz treh oseb, je zmagalo, Johansenovo delavstvo, volja vsega trpečega, zatranega delavstva, je sveta. Polna tega svetega ognja se obrne okrajna bolniška blagajna v Ljubljani Zdravstveni Odsek naj slovenskega zdravnika zaradi tega, ker je specializist, takoj iz službe odpusti in mesto takoj razpiše. Prejšnje nemške oblasti so pritožbe, kakor je ta Johansenova pritožba, kontrolirale, se informirale, dvakrat informirale, potem šele sodile. Da Zdravstveni Odsek tega ni storil, je grajati, brez kontrole in informacij je mesto razpisal. Občina Bistrica v Rožu pa uradno konstatira: 1. da ni bilo tudenobene pritožbe proti zdravniku, nasprotno, da 95 odstotkov prebivalstva zdravnika jako hvali, da je jako priljubljen, jako spreten, da se vse veseli slovenskega zdravnika; 2. da le 5 odstotkov Nemcev in nemčurjev rovari proti njemu iz zgolj nacionalnih ozirov in da ga je Johansen sam poklical k svojemu, na difteriji bolnemu otroku, kateri je po injekciji tudi ozdravil. Dokaz, da ga kot spretnega zdravnika celo narodni nasprotniki čislajo in da ima cela gonja le nacionalne vzroke, sovraštvo Nemcev in nemčurjev proti zavednemu Slovincu.

Tu je pač naloga deželne vlade, da zakliče: »Stoj!« 95 odstotkov prebivalstva zahteva, Slovenci to zahtevamo, da zdravnika ščiti.

Slovenca, domačina Korošca so hoteli iz Bistrice proč spraviti, Nemci bi pa ostali. Kot epilog bodi ta, da se odpušeni obratovodja, pruski državljani, iz toli sovražene Slovenije v toli hvalisano Nemčijo, v Prusijo izžene in da se stopi nemški uradnikom Kranjske industrijske družbe z direktorjem Hofmannom vred energično na prste. V Rožu hočemo Slovenci Rožani vladati in ne Nemci! Tri osebe: Hofmann, Johansen in Pfeifer, vsi iz Nemčije »privandran« tujci, nas ne bodo komandirali. Ogorčeni Rožani.

Najnovejša poročila.

VPRAŠANJE APOSTOLSKEGA DELEGATA ZA REKO.

Belgrad, 19. maja. Glede vesti o imenovanju apostolskega delegata za Reko in oцепljenja Reke od senjske škofije doznavamo, da ne odgovarja istini. Apostolski delegat je došel na Reko v posebni misiji radi znanih dogodkov med redovniki na Reki. Z oficijelnega mesta nimamo še nobenih informacij ter jih nismo mogli dobiti, akoravno smo jih zahtevali. Kadar dobimo uradni komunikacije, bomo poročali o podrobnostih.

DR. ŽOLGER IN DR. RYBAR ODPOTOVALA V PARIZ.

Belgrad, 19. maja. Naša delegata na mirovni konferenci dr. Žolger in dr. Rybar sta odpotovala v Pariz radi pogajanj o mirovni pogodbi z Mažarsko, ki bo v kratkem podpisana.

PROTIČ V ZAGREBU IN LJUBLJANI.

Belgrad, 19. maja. Minister za konstituantu Stojan Protič odide danes s posebno komisijo svojega ministrstva v Zagreb in Ljubljano. V Zagrebu bo ostal kakih 6 dni. Protič namerava proučiti funkcioniranje uprave v Hrvatski in Sloveniji ter priti v stik z odločilnimi činitelji. To pot ne bo šel v Sarajevo, kakor se je poročalo.

SEJA RADIKALNEGA KLUBA.

Belgrad, 19. maja. Danes je bila seja radikalnega kluba, na kateri so radikalni ministri poročali o položaju. Seji je prisostvoval tudi bivši minister za notranje stvari, sedaj minister pravde Trifković.

DVE ZBORNICI.

Belgrad, 19. maja. V načrtu ustave, ki ga je izdelala komisija profesorjev, so predlagane dve zbornici, gornja in spodnja. V ostalih točkah se zлага s Protičevim načrtom.

„Vinicizem“ pred sodiščem.

Včeraj dopoldne se je pričela pred ljubljanskim deželnim sodiščem razprava o dogodkih v Vinici za velikonocnih praznikov, ki so jih svojčas skušali nekateri listi izrabiti tudi v svoje strankarske namene. Senatu, ki vodi razpravo, predseduje višji sodni svetnik Fran Voderjask, prisedniki so dvorni svetnik Andolšek, svetnik Tomo Elmspieler in Fran Rekar. Državno pravnično zastopa državni pravnik dr. Modic. Obtožbenca župnika Jurija Koniha, Florijana Malešiča, Frana Vlahoviča, Janka Cestnika in Frana Ostroviča zagovarja odvetnik dr. Česnik iz Novega mesta, oba Petra Balkovca, Ivan Kobeta, Petra Žuglja in Josipa Juršiniča pa dr. Adlešič. Obtožbenca Matija Stanko in Janez Benet nimata zagovornika. Obtožbenca župnik Jurij Konič in Florijan Malešič k razpravi nista prišla, vsled česar se je vodila proti njima razprava na podlagi § 427. k. z. Začetkom razprave sta zagovornika imela zaslišanje novih prič z ozirom na nadaljne dogodke v občinski pisarni v Vinici.

Na to se je pričela

obtožnica

iz katere posnemamo:

Kmalu po državnem preobratu se je jela širiti po viniški župniji protidržavna gonja, naperjena v prvi vrsti zoper Srbe in vladajočo dinastijo Karađorđevićev. Za očeta te gonje se je splošno smatral obtoženi župnik Konič. Nastal je ta sum med ljudstvom zato, ker se je obnašal župnik Konič od ustanovitve naše države vedno bolj rezervirano napram novi državi in ker se je večkrat zaničljivo izražal o našem kralju Petru I. Tako je dejal učiteljci Luciji Mencingerjevi koncem 1. 1918., da je on sicer za monarhijo, vendar pa ne za takega »Harambašo«, to je za kralja Petra I. Glede na to okolnost ni čuda, da je postajalo ljudstvo od dne do dne razburjenije in je opravičeno mnenje, da so si hujskači izbrali ravno velikonocne praznike, da vprizore protidržavne demonstracije. Na veliki ponedeljek, dne 21. aprila 1919 po prvi maši okrog 7. ure se je zbralo pred trgovino Jurija Sterka na Vinici do 150 ljudi, ki so kričali nad trgovcem Jurijem Sterkom: »Dol z njim, da ga bomo zvezali in sodili!« »Udarite v njegovo trgovino in dajte blago ven!« Jurij Sterk izpričuje, da je videl Ivana Kobeša, kako je žugal v smeri proti oknu, kjer se je nahajal Jurij Sterk in kričal. Oročnik Anton Soro, kateri je prišel na lice mesta množico mirit, je spoznal Ivana Kobeta, Matija Stanka in Petra Žuglja, ki so najbolj razgrajali in kot kolovodje pozvali množico, naj napravi nad Jurijem Sterkom nasilstvo. Da je bil Jurij Sterk vsled tega istinito dalje časa v strahu, je umevno, kajti čuli so se glasovi: »Dol z njim, da ga bomo zvezali in sodili!« Da se obdolženci s pomočjo razburjene množice priredili pred Sterkovo trgovino nasilje zgolj z namenom, da pripravijo Jurija Sterka v strah, je spričo vsega položaja brezdvomno. Sicer pa je kazal že ves nastop obdolžencev in množice na to, da se hočejo s silo polastiti imetja Jurija Sterka. Da bi bilo vse to nasilstvo le šala, kakor se izkuša Stanko zagovarjati, ni verjetno. Iz pričevanja Rudolfa Mikuliča in Jožefa Cimermana sledi, da se je Matija Stanko izrazil, da ne bo poprej miru, dokler se cel svet ne pobuni (spunta) in teče kri.

Na velikonocni ponedeljek (21. aprila 1919) je sklical viniški župan Franc Mihelič občinsko sejo. Še predno je bila seja odprta, so se začeli ljudje zbirati pred občinsko pisarno. Zbiranje je povzročil v prvi vrsti Ivan Kobe, ki je, kakor pravi Franc Vlahovič, pravil ljudem naokrog, da ima vsakdo pravico prisostvovati občinski seji, ker se bo med drugim razpravljalo tudi o nekem železniškem projektu, ki ne zanima samo občinskih odbornikov, ampak celotno spono. Ko se je začela občinska seja, se je navadila glasom pričevanja župana Miheliča vsa družba v občinsko pisarno. Ti ljudje so začeli delati hrup in kričati nad županom, da ne bodo gradili lahove žele-

KRISTANOVA INTERPELACIJA.

Belgrad, 19. maja. Za današnje sejo narodnega predstavništva je bila prijavljena interpelacija bivšega ministra Kristana radi ljubljanskih dogodkov.

DR. POTOČNJAK V BELGRADU.

Belgrad, 19. maja. Sem je došel dr. Potočnjak, hrvatski poverjenik za notranje stvari, da poda svojo demisijo.

NOVA ČESKA VLADA.

LDU Praga, 19. maja. (ČTU) Vlado glasilo »Československa republika« objavila ministrsko listo: Socialni demokrat je dobe 7 portfeljev: Tusar predsedništvo, Nemec deželno brambo, Habermann prosveto, Johannis prehrano, dr. Winter socialno skrbstvo, Slovák dr. (ime skvarjeno), Tayerle javna dela. Agrarci dobe štiri listnice: Švehla notranje zadeve, Malypetr poljedelstvo, Slovák dr. Šrobár zdravstvo, Staněk pošto. Narodni socialisti dobe tri portfelje: Promet Stifbrny, pravosodje dr. Vesely ali dr. Krousky. Kot strokovnjaka, ne kot strankarja, vstopita v kabinet narodna demokrata dr. Engliš za finance in dr. Hotowetz za trgovino.

KRVAVI IZGREDI V MADRIDU.

LDU Madrid, 19. maja. (Dun. KU — Havas) Pri demonstraciji, ki so jo priredile ženske proti draginji kruha, je prišlo do burnih prizorov. Orožništvo in demonstrantje so se med seboj streljali. Bilo je več oseb ranjenih. Proglašen je preki sod.

BORZA.

LDU Zagreb, 19. maja. Devize: Berlin 290—295, Bukarešta 0—685, Italija 0—690, New York 11.000—12.500, Pariz 880—920, Praga 0—256, Švica 0—2400, Dunaj 60 do 62. Valute: dolarji 10.000—10.060, levi 180—185, carski rublji 0—185, angleški funti 0—550, francoski franki 0—950, napoleonidori 435—440, marke 285—290, leji 272—276, švicarski franki 0—2650, italijanske lire 680—685.

leznic. Župan je razgrajale miril in jim razlagal, da bo to le njim v prid, ker bo tekla železnica iz Črnomlja proti Ogulinu. Ko se je polegel prvi hrup, je začel neki neodbornik kričati nad županom, kje se nahaja občinski žig, kateri se neprestano zlorablja za žigosanje bankovcev. Župan je tudi to vprašanje pojasnil in povedal ljudem, da je občinski pečat pri Petru Maliču, pri katerem je nadučitelj Lovšin žigosal bankovec. Razgrajali pa s tem niso bili zadovoljni in so zahtevali, da jim mora župan izročiti pečat. V tem hipu je prijel Peter Žugelj župana za roko in ga pozval, da mora iti z njimi (z razgrajali) k Petru Maliču. Pod pritiskom situacije se je župan pozivu udal in šel z razgrajali do Petra Maliča. Kdo je vse motil občinsko sejo, se ne da dognati, pač so pa priznali Peter Žugelj, Janez Bene, Janko Cestnik in Franc Ostrovič, da so se udeležili dotične občinske seje. Ivana Kobeta, ki je sicer kot odbornik imel pravico prisostvovati seji, je pa glasom zagovora Frana Vlahoviča označil kot povzročitelja vsega zbiranja, ker je ljudi vabil skupaj in jim svetoval, naj pridejo na sejo. Ivan Kobe tega sicer ne taj, vendar pa trdi, da se je zbralo pred občinsko pisarno nekaj posestnikov le slučajno in da so prišli na sejo samo iz radovednosti. To pa spričo vsega položaja ni verjetno, kajti če se pomisli, da se je splošno govorilo, da bodo občinski svetovalci prisegli zvestobo kralju Petru I., je v zvezi z zagovorom Vlahoviča umevno, da je Ivan Kobe le nameraval s svojim govorčenjem zbrati kolikor mogoče veliko ljudi skupaj in tako razbiti občinsko sejo. To je tembolj verjetno, ker je Ivan Kobe v družbi Petra Žuglja ljudstvo celo pozival, da odstavi župana in pride popoldne na zborovanje, da izvoli novega župana in odbornike, kar se je tudi istinito zgodilo. Ravno tako taj Peter Balkovec iz Zilji, da bi se bil udeležil občinske seje, pač pa prizna, da je sprejel izvolitev v občinski odbor, to pa le radi tega, ker je bil mnenja, da so volitve samo začasne. Neverjetno je torej, da bi ne bil dopoldne na občinski seji, ker bi mu drugače ne bilo moglo biti znano, da se vrši popoldne odstavitev župana in nova volitev odbora. Tudi bi ne bil izvoljen v odbor, če bi se strinjal z vsem tem, kar se je zgodilo dopoldne 21. aprila 1919. Te okolnosti kažejo dovolj, da je bil tudi on med drugimi vodja nemirov v občinski pisarni. Peter Balkovec iz Vinice tudi prizna, da je govoril ljudstvu, da so se tisti, ki so imeli občinsko upravo med vojno v rokah, brigali le za sebe in ne za občane, ter zbiral na ta način ljudi skupaj in jih hujskal na odpor.

Dejanje ustanovlja učin pregreška po § 95. srh. kaz. zak., ker je bila občinska seja siloma prekinjena in neomogočena. Stvar je pa obstojala v tem, da je bil župan in z njim ves občinski odbor vsled kričanja in hrupa množice moten v svojem svobodnem kretanju in sklepanju.

Medtem je pa vodil Peter Balkovec iz Vinice po vasi tolpo mladeničev in z njimi pel Srbe in kralja Petra žaljivo pesem. Cela gruča razburjene množice je prišla tako do poštnega poslopja. Peter Balkovec iz Vinice je stopil na drugo stopnjico in začel govoriti množici in zajedno tudi izustil: »Mi ne rabimo kralja Petra, mi ne rabimo Aleksandra, mi hočemo republiko, tudi Srbi hočejo republiko, Srbi ne marajo svojega kralja in pel:

»Što se tamo žuti, kralja Petra tirajo rekruti.«

Pri ščuvanju in hujskanju množice zoper kralja in državo mu je zlasti pomagal Florijan Malešič, ki je kričal: »Dol z Aleksandrom!« Izpričuje nadučitelj Fran Lovšin.

Dejanja Petra Balkovca in Florijana Malešiča so znani kot pregrešek v smislu § 91. a. k. z., kajti žaljenje časti se ne zgodi samo s psovanjem in zmerjanjem, ampak tudi z zaničevanjem in posmehovanjem. S tem, da je rekel obdolženec Peter Balkovec, da tudi Srbi ne marajo svojega kralja, je le nameraval označiti kralja Petra kot človeka, ker je pel len vsakršnih napak in slabosti in da ni

vreden spostovanja, še najmanj pa takega, ki pritiče kralju, reprezentantu celoga naroda. Da je vzbujal v ljudstvu vedoma zaničevanje svojega vladajočega kralja in prestolonaslednika, sledi jasno iz okolnosti, da je kot ljudski govornik pel o kralju Petru I. porugljivo pesem, češ da ga tirajo rekruti kot kakšnega razbojnika in javno trdil, da ne rabimo niti kralja, niti Aleksandra, ampak hočemo le republiko. Ravno tako je zakrivil tudi Florijan Malešič pregrešek po § 91, s. k. z., ker je javno kričal: »Dol z Aleksandrom! torej s človekom, ki ni vreden, da prejme kdaj kraljevske krono,

Ivan Kobe je silno nevaren agitator in hujskač. On je že v nedeljo pred Veliko nočjo 1919 razširjal po Vinici Radičev program. Na Velikonočni ponedeljek je pa slovom pričevala Iveta Mavrinca ščeval ljudstvo naprej in v svojem govoru napadel državne uredbe in izpodbijal njihovo veljavo z besedami glede na deželno vladno za Slovenijo: »Neka gospoda je postavila sama sebe na upravo zemlje, ne da bi kaj poprej vprašali narod. Tej gospodi je bilo samo do tega da si osigura dobro službo, za narod se pa ne briga — hoteli bi nas prodati Srbiji, mi pa hočemo samo republiko! Med govorom je držal v roki neki letak, katerega je prinesel iz Hrvaške. Da je imel v svojem hujskajočem govoru mislih deželno vladno, sledi jasno iz inkriminiranih besedi samih, ki se glase, da se je neki gospod postavil samo sebe na upravo zemlje. Te besede ne morejo vzpriti celoga dejanskega položaja pomeniti nič drugega, kakor kako pravno oblast, ki more biti v tem slučaju edinole sedanja deželna, ali kakor se je imenovala prvotno: narodna vlada. Takoj po državnem preobratu je namreč predsedstvo Narodnega veča v Zagrebu kot vrhovna oblast države Srbov, Hrvatov in Slovencev na predlog Narodnega sveta v Ljubljani za Slovenijo imenovala narodno vladno. Takratna narodna vlada ni še sicer bila državna uredba kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev, ker ta država do ujedinitve ni še bila niti porojena, pač pa je postala narodna vlada precej po ujedinitvi dne 1. decembra 1918 državna uredba. Kralj, reprezentant celokupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ni pri ujedinitvi odstranil pokrajinskih vlad, marveč jih celo molče odobril in jih tako uvrstil med državne uredbe. Da se je pa moral obdolženec Ivan Kobe tudi zavdati, da s svojimi javnimi trditvami izmišljenih in popačenih stvari izpostavlja deželno vladno mržnjo in preziranj, in da izpodbija njeno veljavo, ni treba še posebej poudarjati, kajti inkriminirano dejanje je bilo zakriviljeno dne 21. aprila 1919, dočim je bilo ujedinitve izvršeno že 1. decembra 1918.

Strážmojster Franca Telban je priča, da je Peter Balkovec meseca aprila 1919 nagovarjal vojake naše države, da naj vržejo puške proč in idejo domov, kar se znači kot pregrešek poskušene nagovarjanja vojakov k pobegu iz vojništva. Da je ostalo nagovarjanje brez uspeha, je pripisovati edinole vrlini in zvestobi vojakov.

Kakor priča nadučitelj Franjo Lovšin, se je začelo streljanje prejšnja leta ob priliki velikonočnega vstajanja šele ob 3. uri zjutraj in se je streljalo na varnem kraju za cerkvijo. Lotos je pa jelo pokati že okrog polnoči in sicer se je streljalo na trgu vasi zlasti pred hišami Srbov. Za Srbe so na Vinici, kakor navaja priča Franjo Lovšin, veljali zlasti priča sama, Jurij Sterk, Peter Malič, Ivan Kanebič, Peter Golouh in Josip Cimerman. To so sami možje, ki so se pod avstrijskim jarmom čuvstvovali s Srbi, po ujedinitvi so se pa neprestano prizadevali, da postane ujedinitve v vsakem oizru kar najpopolneje. Streljalo se pa ni samo iz salutnih topčev, ampak bilo je čuti tudi puke ostro nabitih pušk in revolverjev. Da je bil župnik König s streljanjem in nemir v Veliki noči 1919 v zvezi, je brezdvomno, kajti splošno se je govorilo, da je obdolženec König celo preskrbel smodnik, kakor je zvedel Franc Lovšin od drugih. Značilno pa je, da župnik König ni v svojem cerkvenem govoru prav nič pomirjevalno vplival na razburjeno ljudstvo in je grajal dogodke, ki so se pripetili ponoči na Vinici. Pač je na Velikonočno nedeljo župnik König končal svoj kratki cerkveni govor s pozivom na ljudstvo, da naj vstaja v viharju proti našemu sovražniku. Priča Franjo Lovšin pravi, da je bil poziv vsakega nekako čudno dirnil in je bil poziv tako značilen, da si ga je vsaki poslušalec zapomnil.

Glede na državni sovražno politično mišljenje Jurija Königa in na mržnjo, katero so že prej netili Balkovec z Vinice in druge zoper Srbe, ni nobenega dvoma, da ne bi bil hotel Jurij König ščeval na borbe in pokol zoper Srbe in Srbom prijazno prebivalstvo Vinice, kakor je to razumel in tolmačil tudi priča Peter Malič. To je tembolj verjetno, ako se uvažuje, kako očitno in strastno se je vodila pred Veliko nočjo protisrbska agitacija po Vinici. Hujskači so se posluževali pri protidržavnih agitacijah vsakomožnih sredstev, kakor: razširjanje Radičevega programa, hujskanja z besedo in nabijanje letakov na javnih krajih. Neki hujskač je n. pr. nataknil v Vinici pred Veliko nočjo 1919 karte z vsebino: »Tukaj na Vinici nas hočejo nekateri Posrbcani držati na vajetih, toda misimo se pod oblastjo dinastije Karagorgjevičev, mi nočemo z njimi ničesar imeti, ker so oni krivi svetovne vojne in umora Ferdinanda in njegove žene. Sedaj je svoboda in imamo mi kmetje in delavci o bodočnosti Jugoslavije odločevati in ne posrbcani J. D. S. in njeni pristajali. Če se upoštevajo vse te okolnosti in dejstva, se pride nehote do uverjenja, da je imel župnik König v svojem hujskajočem cerkvenem govoru v mislih Srbe in druge kralju Petru I. zveste državljane in hujskal ljudstvo na mržnjo in pozivanje zoper ta sloj prebivalstva.

Zaslišavanje obtožencev.

Obtoženec Ivan Kobe izjavi, da se ne čuti krivega. Ni res, da bi na velikonočni ponedeljek napravil pobuno v občinski pisarni, da je župana spravil s silo iz pisarne in da bi splo hotel komu nasilje. Občinski odbornik je že 26 let. Ljudje so se zbrali 21. aprila, ker je pustil župan razglasiti ob 8. uri zjutraj po rani maši pred cerkvijo, naj se zberejo vsi občinski odborniki in posestniki pri njem na kratak razgovor. Zbralo se je okoli 300 oseb, moč in žena. V isti hiši, kjer je občinska pisarna, je tudi krčma, ki je večja kot občinska pisarna, v kateri ima samo kakih 20 ljudi prostora. Krčma se je napolnila do zadnjega kotička z ljudmi. Ko je obtoženec prišel z drugimi v krčmo, so vprašali župana, kaj bo povedal. Župan pa je začel na to razlagati, da bomo dobili železnico in da je treba podpisati neko izjavo. Ljudje pa so začeli ugovarjati, češ, da še ne vedo, kako bo in da ne bodo gradili železnice za Italijane. Župan je nato dejal: »Če nečete vi podpisati, bom pa jaz.

Ljudje pa so mu ugovarjali, češ da nima občinskega pečata in naj pove, kje ga ima. Župan je dejal nato, da je pečat pri Petru Maliču. Sli so nato vsi k Petru Maliču, tudi župan, katerega pa ni nihče vleklo s silo seboj. Malič je izjavil, da je pečat pri nadučitelju Lovšin, vendar pa tja župan ni šel. Ljudje so šli k Lovšinu, ki pa jih je poslal k Juriju Sterku, češ da ima on pečat. Sterk je povedal ljudem, da je pečat postal okrajnemu glavarstvu. Odšli so od Sterka nato mirno na pošto, odkoder so brzojavili na okrajno glavarstvo, da se prepričajo, ali je Sterk povedal resnico. Od glavarstva je pozneje tekom dopoldneva došel odgovor, da je občinski pečat res na glavarstvu. Obtoženec je šel okoli 10. ure domov. Med potjo ga je nekdo došel in mu rekel, naj pride popoldne na sestanek, na katerem bodo izvolili odbor, ki bo šel na glavarstvo povedati, kaj se na Vinici godi. Nadučitelj Lovšin je dovolil, da vsi vrši sestanek v šoli. Prišlo jih je okoli 300 na popoldanski sestanek. Ob tej priliki so izvolili šest mož in kot sedmega tudi »gerenta«, ki naj bi šli na okrajno glavarstvo poročati o zadevi. Peter Malič je tudi prišel v šolo, ker je mislil, da bo postal župan, kar se pa ni zgodilo. Istotako je rekel Malič, da stari župan ni za občinske posle. Na okrajno glavarstvo so šli v sredo. Za »gerenta« je bil izvoljen Fran Vlahovič, ki pa ni dobil občinskega pečata v roko. Glavar je vprašal: »Kaj pa ste naredili v Vinici?« Odposlanci so odgovorili: »Po krivem smo obtoženi.« Povedali so glavarju, da je župan nesposoben in je glavar priznal, da ga je že sam mislil odstraniti. Od tistega časa je mesto prejšnjega še sedaj Peter Blajnik za župana. Obtoženec zanika nadalje, da bi na velikonočni ponedeljek hujskal ljudstvo, pač pa ga je pomirjeval in jim zatrjeval, da je pečat res na glavarstvu, da bi pomiril ljudi. Proti vladni ni zabavljal. Tudi ni grozil Sterku in hujskal ljudi, naj mu odnese blago iz trgovine. S trgovcem Sterkom je bil prej vedno prijatelj. Odgovor okrajnega glavarstva, da ima on shranjen občinski pečat, je došel ob pol 12. uri dopoldne, a medtem je obtoženec že odšel domov.

Na dr. Adlešičevu, ali mu je znano, da je okrajni komisar Ogrin že med vojsko odredil preiskavo v viniški občini, pravi, da ne ve, kar ni bil vedno zvraven. K občinski seji so bili vedno vabljani pismeno, na velikonočni ponedeljek pa niso bili vabljani na ta način, ker je bilo oklicano, da naj pridejo vsi odborniki in vsi ljudje. Torej se to ni moglo smatrati za občinsko sejo. Prej so se občinske seje vršile tudi vedno v delavnicah, nikdar pa ne v nedeljah. Po maši se ljudje v Vinici na trgu sploh vedno zbirajo in razgovarjajo. Nadučitelj Lovšin, ki je 1. novembra 1918 zaprisegel Vinčane na republiko, tudi ni nikdar sklical ljudi, da bi jim pojasnil, da ta prisega ne velja, kar imamo že svojega kralja. O Radiču pa ve ravno toliko kot o Indijancih.

Obtoženec Peter Balkovec iz Vinice, ki je kolar in gostilničar izpove, da je na velikonočni ponedeljek šele ob pol 8. uri zjutraj vstal. Slišal je, da se ljudje zanimajo za občinski pečat, toda v županovi hiši ni bil. Župana sploh ni videl. Na pošti je bil, kakor tudi popoldne na zborovanju v šoli, kjer je fungiral kot tajnik Peter Malič. Kaj pa je govoril, ne ve. Učitelja ni videl. Da bi ščeval proti vladni ni res, kar lahko izpovedo priče, ki so bile poleg njega. Da bi se kake zaničevalne pesmi prepevale, ne ve. Ko so pozneje došli vojaki na Vinico, so hoteli nastaniti vse v njegovi hiši. Ni res, da bi ščeval vojakov, naj vržejo puške proč in gredo domov. Pač pa je častniku, ki jih je pripeljal in ki je dejal, da se prehodili 18 km, rekel, naj odlože puške in se potčijejo. Ker ni posestnik in je odvisen samo od svoje obrti, se je branil vseh vojakov na stanovanju ter je predlagal, naj bi tudi ostali gostilničarji odstopili vsak po en prostor za vojaške. Šlo mu je zato, da bi ne bila njegova obrt uničena. Vojake pa so nastanili samo v njegovi hiši, kar je bilo naperjeno proti njemu. O občinski pisarni je slišal govoriti, da izrabljajo občinski pečat za žigosanje bankovcev. Ž župnikom pa sta bila v sovražstvu, ker se je smatral za socialnega demokrata, in z župnikom sploh ničesar govoril ni.

Obtoženec Peter Balkovec iz Žil izpove, da je slišal od drugih, da so sklicani odborniki in drugi ljudje k sestanku. Od doma je odšel ob 9. uri, ter ima do Vinice celo uro hoda. Ko je prišel na Vinico ob 10. dopoldne, je šel naravnost v cerkev, ker ni videl na trgu nikogar več. Popoldne je bil na sestanku v šoli. Župan je bil ves dan zvraven. Tudi je videl Petra Maliča, ki je menda mislil, da bo župan postal, kar pa ni. Klical in grozil ni ničesar.

Obtoženec Peter Zugelj izpove, da ni občinski odbornik. Na zborovanje v županovo hišo je šel, ker je bilo klicano, naj gredo tudi vsi posestniki. Županova hiša je bila polna ljudi. Ko je on prišel, je bil župan še v pisarni. Naročil je v krčmi kozarec vina, ki ga pa ni dobil, ker je bila gnječa. Medtem je prišel župan in rekel, da je treba podpisati nekaj radi železnice. S tem pa ljudje niso bili zadovoljni, češ, da ne morejo podpisati, ker ne vedo, kam bo železnica vozila. Potem se je pričel prepričevati zaradi pečata. Ko so šli po pečat k nadučitelju, je pomirjeval ljudi in jim pravil, da ne gre, da bi vsi šli k njemu. Nato je šel sam z dvema drugima posestnikoma k nadučiteljevi ženi, kateri je povedal, da gre za občinski pečat in železnico. Rekel je nadučiteljevi ženi, da bo sam branil nadučitelja, potrebno pa je, da nadučitelj pomiri ljudi. Nadučitelj je prinesel nato vse akte, toda rekel smo mu, da hočemo počakati z železnico, dokler ne bo mir sklenjen, a potem naj pridejo inženirji. Ker je rekel učitelj, da je pečat pri Sterku, so šli tja, na klical, naj Sterku izprazni trgovino, temveč je ljudi samo miril. Tudi Kobe je pomirjeval ljudi in jim zatrjeval, da verjame Sterku, da je občinski pečat na okrajnem glavarstvu. Na vprašanje izpove obtoženec, da župana pred tem nihče ni vleklo k Maliču in je župan sam izjavil, da gre k Maliču. Pač pa so v gnječi njega in župana, ko so šli ljudje iz županove krčme, potisnili ven. Po šli je na trgu upil Peter Malič, da je treba z občino napraviti tako, kakor so v Kandiji. Največ je nastopil proti Maliču Kobe, pa tudi obtoženec sam, ki sta rekla, da je treba iti na glavarstvo pritožiti se.

Obtoženec Janez Bonet je prišel zvraven, ko so ljudje že odhajali iz županove gostilne. Župana je sicer videl, ni pa videl, da bi ga vleklili ljudje s seboj, a sam tudi ni imel nobenega opravka z njim. Pri Maliču je bil, toda ostal je bolj zadaj. Odbora, ki naj bi šel na glavarstvo, ni volil popoldne v šoli, ker ni posestnik.

Obtoženec Jože Juršinič je šel po obedu k županu po živinski potni list, na katerega mu je župan ob tej priliki pritisnil občinski pečat. Obtoženec se je županu začudil, zakaj ni dopoldne ljudem pokazal pečata in zakaj je rekel, da ga nima. Ker je bil 22. aprila semenj, so šli k okrajnemu glavarstvu šele 23. aprila. Obtoženec se ni bil odbornik oni dan, ko je moral iti župan k Maliču zaradi pečata. Župan je prišel iz pisarne v svojo krčmo in vprašal, kje so odborniki, ker se nikdo ni oglašil, je udaril po mizi in rekel: »Bom pa sam podpisal.« K Maliču je šel župan sam, ne da bi ga kdo vleklo. Tudi je župan šel z množico iz svoje gostilne, ne pa iz občinske pisarne.

Obtoženec Fran Vlahovič pravi, da ni bil v županovi sobi, ko so se pogajali za železnico in občinski pečat. Ze dopoldne pa je slišal, da je Malič tudi rekel, da bi bilo treba stvar naznaniti glavarstvu in da bi bil potreben nov odbor, ker župan ni za pravdo delo. Popoldne je moral iti na zborovanje v šolo, ker so ga vsi silili. Nadučitelj Lovšin mu je tudi svetoval, naj bi obtoženec prevzel občinske posle, če to glavar dovoli. Za »gerenta« je bil v šoli izvoljen soglasno. Najprej je rekel, da tega posla ne prevzame, ker nima časa. Ljudi je miril in jih je ravno s tem pomiril, ker je prevzel ponudeno mesto. »Gerenta« pa je bil samo en dan. Kobe je sicer govoril pred kapelo ljudem, toda ščeval ni proti vladni, rekel je samo, da župan ne dela pravilno. Res pa je, da v občini ni bilo pravega reda in račun niso bili pravilni ter je moral prejšnji župan še sedaj plačati 6000 K. Župnik v cerkvi ničesar ni govoril, razen da je voščil izpred oltarja vesele velikonočne praznike. Hujskal pa ni.

Obtoženec Janko Cestnik izpove, da v županovi hiši ni bil, pač pa je čul zadevo radi pečata in je tudi šel v spredu za občinski pečatom, pri Maliču pa ni bil. Videl je župana, ko je šel k Maliču, toda držal ga ni nobeden. Za popoldne je njega in druge vabili nadučitelj Lovšin na zborovanje, da bi slišali razgovor radi občine. Župnik je na velikonočno nedeljo voščil samo vesele praznike, hujskal pa ni.

Obtoženec Franc Ostrovič izpove, da ima kot zastopnik banke »Slavije« navado, da razdeljuje ob nedeljah po maši plačilne položnice, da mu ni treba hoditi po hišah. Bilo mu je na velikonočni ponedeljek ravno prav, ko je videl na trgu mnogo ljudi, ker je sodel, da bo položnice lahko razdelil. Ko je prišel do županove gostilne, je iskal samo svoje ljudi. Pri Maliču ni bil in ga tudi ni slišal govoriti. Popoldne je šel v šolo, ker so ga pač drugi peljali s seboj. Navzoč je bil tudi nadučitelj Lovšin s svojo ženo. Lovšin ga je silil, da bi bil na zborovanju za tajnika, kar pa je odklonil in je bil pozneje za tajnika Mali. Kaj posebnega ni govoril in tudi ni slišal.

Obtoženec Matija Stanko, 72 letni posestnik, pravi na vprašanje predsednika Vederjaka, zakaj je tam okrog hodil na velikonočni ponedeljek: »Gospod, zakaj bi pa ne hodil, saj moram še po Ljubljani hoditi?« Boljševikov pravi, da še ni videl, na velikonočni ponedeljek pa je hodil z drugimi skupaj, da bi tudi skupaj pili.

Nato se je prebral zagovor nepriznane obtoženca Florijana Malešiča.

Istotako se je prečital zagovor župnika Königa, ki pravi, da je že 38 let na Vinici in da se s politiko ne peča, ker je že prestar. Opravlja svoje delo kot duhovni pastir. V zadnjem času je pomagal ljudem kakor med vojsko, da jim je sestavljal prošnje za oprostitve od vojaške službe. Od proglašenja svobode se je mirno obnašal, ni hujskal in ni agitiral za nobeno politično smer. Če dobi kak nalog od oblasti, ga izvrši. Mogoče je, da se je izrazil kdaj, da moli za Karla, toda v mislih ni imel vladarja, ampak privatno osebo. Med drugim zanika, da bi vabil ljudi v velikem številu na shode. Zanika, kar mu očita obtožnica glede dinastije. Sodi, da proglašala Aleksandra sploh ni dobil, pač pa je dobil nalog, naj moli javno v cerkvi za srečno ujedinitve, kar je tudi izvršil. Radiča pozna samo iz časopisov. Kar se tiče možnarjev, ne ve, kdo jih je dal fantom, in tudi o smodniku mu ni nič znanega. Res pa je, da je prepovedal možnarju, da ne sme dati cerkvenih možnarjev. Slišal pa sem, da se je na različnih straneh Vinice streljalo iz pušk, zlasti ko so se vrtili možiki iz vojne domov. Ukrenil ni ničesar, ker to ne spada v njegov delokrog. O protisrbski propagandi ne ve ničesar. Bosiljeviškega župnika pozna, ni pa nikdar z njim govoril o politiki. Tudi ni res, da bi šel na veliki ponedeljek kam agitiral. Res pa je, da je v župniji mnogo oseb, ki so nezadovoljne z današnjimi političnimi razmerami in ki so proti županu Miheliču, učitelju Lovšinu in trgovcu Sterku. Mnogo pospešuje to nezadovoljstvo pomanjkanje navadnih življenjskih potrebščin. Nezadovoljnosti proti županu je vzrok ne najboljši red v občinskem uradu. Lovšinu so ljudje naprotni, ker se niso izpolnile njegove besede, ki jih je obetal ob prevratu, da bo boljše in da jim ne bo treba plačevati davka. Znano pa je, da nekateri osebe prete tudi meni, ne samo Sterku in drugim. Zanika odločno, da bi rekel, da nič ne da na državo, kar tudi, da bi rekel pri maši kaj proti sovražnikom. Nikdar ni nobenega obvezanja odgovarjal od izpolnitve vojaških dolžnosti. Res pa je, da je z različnimi osebami govoril, da bodo učiteljem zboljšali plače, niti pa proti temu agitiral. Odločno zavrača domnevo, da bi hujskal proti Lovšinu s tem, da je rekel, da ima 12.000 kron plače.

Zagovornik dr. Adlešič naglašja nato, da je svojčas že došel od okrajnega glavarstva predlog vladni, naj odstavi župana. Okrajno glavarstvo je tudi poslalo komisarja, da zadevo v Vinici preišče, pa se nobena vlada ni zato zmenila. Zadnje gibanje je bilo naperjeno samo proti županu, kar je vse razvidno iz dotičnih spisov. Zato predlaga, da se brzojavno zahtevajo ti spisi iz Črnomlja, komisarja Ogrina pa za zaslži kot prič, naj se pozovejo brzojavno tudi druge priče.

Drž. pravdnik se protivi temu predlogu, ker gre v glavnem zato, da so obtoženci nastopili proti občinski seji, da bi ne mogla vršiti zakonitih dolžnosti.

Dr. Česnik povdarja, da se je na velikonočni ponedeljek šlo za osebno akcijo župana, ne pa za občinsko sejo. Občinska seja je neveljavna, ako se sploh vsi odborniki ne skličejo pravilno k seji. Pridužuje se predlogu dr. Adlešiča in predlaga tudi sam nove priče. Senat sklene nato, da bo o predlogih zagovornikov sklepal, ako se bo pokazala potreba.

Nato se je razprava prekinila ter nadaljevala ob 4. dopoldne.

Zaslišavanje prič.

Popoldne ob 4. se nadaljuje razprava. Predno se zaprišejo priče, se protivi dr. Adlešič zaprisegi prič Franja Lovšina in Petra Maliča, ker sta sama osumljena kazniviga dejanja. Dr. Česnik se pridruži predgovorniku. Državni pravdnik dr. Modic se protivi predlogu zagovornikov. Senat je sklenil, da se prič zaprisežeta.

Prvi je zaslišan bivši župan Fran Mihelič, ki pravi, da je bil 13 let župan. Tisti dan je rekel slugi, naj pri cerkvi pove, da naj pridejo občinski svetovalci skupaj, da se bodo nekaj posvetovali. Vsi niso prišli. Šlo je za to, da bi se posvetovali o železnici. Prišli so ljudje. Zugelj me je prijel za roko in vleklo vun. Zahtevali so štampilje od mene. O g. župniku pove priča, da je tam že 38 let župnik; nikdar nisem slišal iz njegovih ust besed proti postavi. Župnika bole noge in ima slabe oči. Na vprašanje g. dvornega svetnika Andolška pove priča, da takrat ko so njega vleklili iz hiše, še ni bilo seje.

Posesnik in gostilničar Peter Malič pove, da se je po končanem žigosanju poslal žig k glavarstvu, kar je povedal tudi ljudem, ko se je množica od župana nabrala v njegovi hiši. Pred kapelico je Lovšin ljudem bral o železnici. Popoldne so v šoli rekli Francu Vlahoviču, naj on prevzame županstvo. Fantom je rekel: »Bodite pametni! Načeljavca je fantom Peter Balkovec, ki pravi: »To niso resnične besede, to je laži! Take priče ne priznam.«

Nadučitelj Lovšin pravi, da je 32. leto na Vinici. Z velikim ponosom pripoveduje, kako je 1. novembra 1918 zaprisegel 50 do 60 ljudi novi, samostojni državi. »Napreden učitelj sem,« pravi priča, nakar mu pravi nadsvetnik Vederjak: »Ne opisujte nam celoga Vašega življenja.« Nato pove, da je poslal žige s spisi h glavarstvu v Črnomelj. Zena mu je povedala, ko je šel ležat, da prihajajo zaradi pečata ljudje. »Prekrižal sem se, vzela rožni venec in revolver.« Pripoveduje, kako je tisti dan pomirjeval ljudi in kaj da so ljudje peli in klicali. Peter Balkovec priči: »Tisto, kar je govoril, ni resnica! To je laži! Nisem nič hujskal.« Prvomestnik: »Tega ne smete reči.« O g. župniku pravi priča: »Kratkoviden je, toda bere in piše še dandanes. Dr. Adlešič priči: »Ali ste vi napravili ovadbo g. dr. Zerjavu?« — »Dve ovadbi sem napravil, pozneje sem pa poročal glavarstvu.« — »Ali ste poizvedovali o teh stvareh?« — »Poročal sem le, kar so mi povedali ljudje.«

Priča Peter Golouh, fin. straže respicient pravi, da je bil pri sv. maši. Pove, da župnik ni mogel prebrati proklamacije Narodnega veča in razglašala regenta radi svoje kratkovidnosti. Politiziral ni nikdar z gospodom župnikom.

Priča Mate Gašperič: Na velikonočni ponedeljek je bila precejšnja množica pred županovo hišo. Kobe je govoril, da je najprej treba v naši državi postaviti gospodarja, potem bomo pa železnico zidali. Srbi pa si naj predvsem sami zidajo železnice. Ne vem, ali je Kobe bral ljudem Radičev proklamacijo, katero je našel ob Kolpi.

Priča orožnik Franc Telban je slišal praviti, da se zbirajo ljudje. Povoda ni imel se vmešavati. Aretiral ni nobenega. Na vprašanje dr. Adlešiča: »Ali je obstajala nevarnost za osebe?« odgovori priča: »Ne! Če bi bila obstajala kaka nevarnost, bi rabil orožje.«

Priča Ivo Mavrin pravi: »Pozabil sem, kar sem v preiskavi povedal, sem slišal od drugih ljudi.« (Velika veselost.)

Priča Jože Cimerman pove, da so klicali ljudje pred Sterkovo trgovino: »Z robo ven! Lump!« Kdo je kričal, ne ve. Franc Vlahovič je ljudi miril. Na vprašanje, če ob času ujedinitve g. župnik res ni hotel brati slovesne sv. maše, pravi priča: »Bral je sv. mašo in pela se je »Lepa naša domovina!«

Priča trgovec Jurij Sterk pove, da so se ljudje zbrali pred njegovo trgovino in kričali: »Blago ven!« Kobe je klical: »Dol z njim, da ga sodimo! Udrte notri! Robo ven!« Obtoženec Kobe: »To je čisto narobe, kar pravi Sterk.«

Priča orožnik Lorc potrdi, da sta Kobe in Zugelj kričala nad Sterkom: »Dol z njim!« Stanko je pa rekel: »Najboljše bi bilo, da bi se vdrlo v trgovino.«

Poštar Kambič je slišal fante peti čudne pesmi.

Priča Rudolf Mikolič pravi: »Neka Hrvatica mi je pravila, da je slišala od neke druge ženske, da ji je rekel župnik, da ni treba k vojakom. Stanko je nekoč rekel, da prej ne bo miru, dokler ne bo kri tekla.«

Priča Karel Cvar pravi: Baltovec je nekoč rekel, da bo šel od človeka do človeka agitiral za republiko.

Na predlog zagovornikov se zaslišijo še nadalje priče.

Priča Franc Hačan pove, da so šli ljudje z županom k Maliču. Ostal je na trgu pred Sterkom in slišal, ko je Sterk rekel, da je poslal pečat h glavarstvu. Baltovca ni slišal govoriti. Klicov: »Doli z njim! Blago ven!« pred Sterkom ni slišal. Upitje je bilo, prenehalo pa je, ko je Sterk povedal, da je poslal pečat na glavarstvo. Ni čul, da bi bil Kobe kaj vpil; 6 metrov je stal od njega.

Priča Ana Rogina: Ženske so stale ob strani. Ni videla Baltovca stati pred pošto. Pri Sterku je videla, kako je Sterk skozi okno ljudi miril. Ni čula vpitja: »Blago ven! Dol z njim!« Zugelj je tam enega cigana potegnili stran in mu rekel: »Mir daj!«

Jože Brkopec pripoveduje, da je šel župan dobre volje z ljudmi k Petru Maliču. Slišal je, da je Kobe govoril, naj ljudje ne delajo oslari. Bil je tudi pri župnikovi pridigi in slišal, da je župnik voščil vesele velikonočne praznike. Ni slišal, da bi bil rekel: »Vztrajajte v boju proti sovražnikom!«

Mara Brkopec je bila pri rani maši. Slišala ni, da bi bil g. župnik v svojem nagovoru rekel: »Vztrajajte v boju proti sovražnikom!«

Mara Bonetič je bila pri rani maši. Ni slišala, da bi bil gospod župnik v nagovoru hujskal proti Srbom.

Ivo Gorše je slišal, da je gospod župnik voščil v svojem nagovoru vesele velikonočne praznike. Šel je na sejo; župana niso našli vun; šel je sam z ljudmi. Ostrovič je razdal listke za Jugoslavijo.

Nato prvomestnik g. nadsvetnik Vederjak prekine razpravo in napove, da se bo nadaljevala jutri (v četrtek) ob 9. uri dopoldne. »Prebrali bomo, kar imamo še spisov, nato bodo govorili gospodje državni pravdnik in zagovornika in potem bomo, kdaj, ne vem, razglasili sodbu.«

Pri razpravi je bilo navzoče mnogoštevilno občinstvo.

Narodno gledališče.**Opera.**

20. maja, četrtak: »Rigoletto«, izven abonementa. Gostuje gosp. Robert Primožič, baritonist zagrebske opere.

21. maja, petek: »Jevgenij Onegin«, izven abonementa.

22. maja, sobota: »Poljska kri«, ab. E.

23. maja, nedelja: »Il Trovatore«, izven abonementa.

Drama.

20. maja, četrtak: »Pohujšanje v dolini Šentflorijanski«, abonement C.

21. maja, petek: »Smrti ples«, abonement D.

22. maja, sobota: »Vsiljenka«, »Saloma«, abonement B.

23. maja, nedelja: »Pohujšanje v dolini Šentflorijanski«, izven abonementa.

24. maja, ponedeljek: »Vrag«, delavska predstava, izven abonementa.

25. maja, torek: »Vsiljenka«, »Saloma«, abonement C.

26. maja, sredo: zaprto.

Aprovizacija.

a »Samopomoč« v Ljubljani oddaja za tekoči mesec svojim članom brez vrstnega reda belo moko po 6 kg na osebo po 13 K, v večji množini po 14 K 50 v., krušno moko v poljubni množini po 9 K, koruzno moko tudi v poljubni množini po 6 K 50 v., koruzni zdrob po 8 K 50 v., ter pšenični zdrob po 1/2 kg na osebo po 15 K.

Razen tega se oddaja od petka nadalje s l a d k o r 40 dkg na osebo, kilogram po 25 K, po vrstnem redu od št. 1 naprej 400 števil na dan. Dalje so v prodaji mandlji v poljubni množini ter poleg drugih potrebnih plavilo za perilo, čevlji in sandale za otroke.

a **Telečeje meso.** »Vnovčevalnica za živino in mast« je razdelila sledečim mesarjem svoja teleta v razprodajo: Lebnu, Prepeluhu, Bizilju, Ham Matiji, Ham Mariji, Javorniku, Zajc Ivanu, Ocvirku, Kocjanu, Selanu, Janežu, Petriču, Rihtar ml., Rihtar star., Prezelju, Zupančiču, Dolničarju Francu, Makovcu, Jesihu, Černivcu, Novljanu po štiri teleta. Smoljanu, Zabjeku, Ahlinu, Kastelicu, Gospodarski zvezi, Novaku, Škerjancu, Kočarju, Primcu,

Češku, Dolničar Jos., Anžič Ani, Cuzaku, Šme po tri teleta. Zganjar Josipu in Zganjar Antonu po dva teleta, le Janežiču 8 telet. Meso se bo prodajalo v četrtek in petek, t. j. 20. in 21., in sicer po 19 K sprednje in 20 K zadnje. Vsaka stranka dobi največ 1 kg mesa.

Zgubila se je listnica z denarjem od gostilne Zupančič na Martinovi cesti do Poljanske ceste 21. Pošten najditelj naj odda listnico na naslov Franc Jäger, ta petniški mojster, Komenskega ulica 12. Za nagrado dobi peti del najdene vsote.

Stanovanje išče stranka (2 osebi) proti visoki nagradi: soba s kuhinjo ali souporabo kuhinje. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »nagrada«.

Ste prehlajeni? Imate bolečine v prsih? V grlu? Ali kašljate? Imate nahod? — Dobri prijatelji v takih hudih dneh Vam je Fellerjev pravi Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine 1 steklenica 6 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Fellerjeve prave Elza-kroglice ga spravijo v red! 6 škatlic 18 K. — Omot in poština posebej, a najceneje! Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Pisarniška moč samostojna in dobro izvežbana se sprejme. Stanovanje in hrana v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe naj pošljejo Kendovi graščinski upravi na Bledu.

Vdovi, ki bi oddala sobo in bi opoldan kuhala za dve osebi, plačam celo stanovanje in kurjavo. Dopise na na upravo »Slov.« pod »zakonski par«.

Proda se 12 hl **bizeljskega vina**, pristnega. Poizve se Slomškova ulica 17. 1927

TISKARNA
Tiskovnega društva v Kranju

se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — Prevzema tudi vsa knjigoveška dela, ki jih izvršuje v lastni knjigovodnji po najnižjih cenah. —

Dr. Franjo Kolterer
zdraviliški in kopališki zdravnik
ordinira zopet v Rogški Slatini
(Strossmayerjev dom.)

Ralija - liče za privezovanje trt in sadnega drevja, dalje tudi razna semena prodaja Josip Urbančič, Ljubljana, Miklošičeva c. 8.

30 km železniškega tira, po možnosti iz tračnice 12-2 kg ali tudi več teže na 1 m dolžine z vsem pritrdilnim in spojl-nim materialom ali tudi brez njega, dalje 2 prazni lokomotivi po okoli 50 konjskih sil in večjo množino železniških vozilcev za 760 mm tir, vse četudi rabljeno vendar v porabnem stanju kupi: **Gozdni urad v Soteski, pošta Straža, Kranjsko, Slovenija.**

Dražbeni oklic.

Na podstavi sklepa okr. sodišča v Trebnjem z dne 4. maja 1920, A 214/18/43 se bode po prošnji dedičev po IVAN-u KUNŠIC-u iz MIRNE prodala na prostovoljni javni dražbi zapuščinska nepremičnina in sicer:

1. Hiša št. 7 na Mirni z gospodarskim poslopjem in vrtom (parceli št. 28 in 75, k. o. Mirna) — izklicna cena 20.000 K,
2. Pašnik v Lazih, parcela št. 190, k. o. Mirna, s površino 12 a 66 m² — izklicna cena 100 K.
3. Gozd v Brezju, parcela št. 1540/4, k. o. Selo - Mirna, s površino 1 ha 47 a 13 m² — izklicna cena 1200 K.
4. Gozd v Blatniku, parcela št. 1511/6, k. o. Selo - Mirna, s površino 40 a 86 m² — izklicna cena 600 K.
5. Gozd, parcela št. 713/11, k. o. Novo Zabukovje, s površino 1 ha 15 a 16 m² — izklicna cena 3000 K.
6. Gozd, parceli št. 713/16 in 713/17, k. o. Novo Zabukovje, s površino 1 ha 11 a 17 m² — izklicna cena 2000 K.
7. Hiša št. 42 v Trsteniku, t. j. parcela št. 393, k. o. Straža, s kozolcem in travnikom, parcele št. 1736/2, 1737/1, 1737/2, iste k. o., s površino 63 a 74 m² — izklicna cena 8000 K.
8. Travnik v Dobu, parcela št. 2484, k. o. Straža, s površino 85 a 57 m² — izklicna cena 3500 K.

Hkratu se bo prodal na dražbi 1 gospodarski voz in nekaj pohištva. Dražba se vrši dne **31. maja 1920 ob 8. uri** na licu mesta. Prične se z dražbo premičnine v hiši št. 7 na Mirni.

Pod izklicno ceno se ne prodaja. — Polovico kupnine je plačati takoj, drugo polovico v 1 mesecu. — Knjižnim upnikom ostanejo njih zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Prodajalci si pridržijo 14 dnevni premislek, da prodajo odobre. Dražbeni pogoji se morejo vpogledati v pisarni podpisanega sodn. komisarja.

TREBNJE, dne 15. maja 1920.

Dr. Ivan Stojan,
notar kot sodni komisar.

Takoj dobavljivo:
220 KW 2 × 220 voltov

GENERATOR za istomerni tok

SIEMENS-SCHUCKERT, komplet 800 PH
lokomobila tovarne Lanz.

ELEKTRO-MOTOREN-GESELLSCHAFT m. b. H.
GRAZ, Sackstrasse 22, I. St., beim Kriegsschloßbergsteig.
Brzojavni naslov: Elektrosmutny, Graz.

Mlad slaščičar želi svoje mesto premeniti. Ponudbe pod »Mlad slaščičar 1948« upravi »Slovenca«.

Kovač se išče. Hrana in stanovanje v hiši. Vpraša se Cesta na Kodeljevo št. 8.

Brez vsacega posebnega obvestila.

Janko Skerlep
Mici Skerlep
vd. Kirchbaumer roj. Wruss
poročena.

Ljubljana — maj 1920 — Wolfsberg

Konopnina

izdelana, 150 met. stotov, napredaj, Kakovost prvovrstna. Lastni pridelek iz leta 1918. V svrhu dogovora se treba obrniti na tvrdko

P. Majera i druh, Petrovec, Bačka.

Zaloga novih raznovrstnih dvokoles z najboljšo pnevmatiko, posebej plašče, zračna čreva in vsakovrstni deli za dvokolesa in razne stroje. vzamejo se tudi stara dvokolesa v račun.

F. B. trgovina z raznimi stroji.
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Za zeleno krmo priporočamo sledeča semena:
grahoro čisto ali pomešano z ovsem po K 420 kg
lečo za krmo " " 460 "
grah za krmo " " 320 "
Sever & Komp.
Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Selce pri Crikvenici, Hrv. Primorje.

Hotel „Rokan“

Z lastnim morskim, solničnim in peščenim kopališčem. Celo leto otvoreno. Kopališče se otvori 1. junija. Izborna domača kuhinja. Privatna stanovanja se dobiva. Vsako uro zveza z motorjem Selce-Crikvenica.

Pojasnita daje: Općinsko poglavarstvo ali pa hotelir **Karl Dovečar**. 1886

Večjo množino dobrih **VINSKIH SODOV** se prodaja: Vpraša se v ANONCNI EKSPEDICIJI, AL. MATELIČ Ljubljana.

Kemik

z dolgoletno prakso išče mesta kot obratni vodja ali asistent. Vprašanje pod »O. R.« Mostič-Brückel, Koroško.

Službe iščejo: 1 skladiščnik, 1 trgov. dopisi na upravo »Slov.« pod »prijednost«.

Kuharica, katera zna samostojno kuhati in ima veselje do otrok, se išče proti dobri plači. Kje pove uprava »Slovenca« pod št. 1945, ako znamka za odgovor.

Jahalni škornji, lahki in elegantni. Ri-biske palice in slične potrebščine za ribolov se iščejo. Ponudbe na Anončni zavod **DRAGO BESELJAK**, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5.

Zemeljska dela

Ponudbe sprejema

Gozdni urad v Soteski, pošta Straža, Kranjsko, Slovenija.

Tražil se za jedno veliko industrijalno pouzeće u Sloveniji vrstan i posve samostalan

Knjigovodja i korrespondent

U obzir dolaze samo prvovrstne i samostalne sila. Zastieva se podpuno poznavanje slovenskoga i njemačkog jezika u govoru i pismu. Reflektanti, koji znadu i hrvatski imadu prednost.

Ponude obložene svjedodžbama te uz naznaku zahtjeva glede plaće imadu se upraviti na upravo lista pod št. 1942.

MEDICA & Comp.
VELETRGOVINA MANUFAKTURA
LJUBLJANA SODNA UL. 7

Prodaja lesa.

Reberška komenda prodaja na svojem posestvu na Jezerskem 675 m³ smrekovega lesa kot golosek in 325 m³ prebranih do-raščenih, poškodovanih in podrtih drevov. Pismene ponudbe je nasloviti na **Komenda na Reberci, p. Žitaravas, Sl. Koroško**, kjer se izvedo tudi pogoji, pod katerimi se les prodaja.

M. Kuštrin Pnevmatike za auto in kolesa
Gumijevi trakovi za trte

Ljubljana Žice vsakovrstne za električne napeljave.

Na debelo!

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6.
Čunc Franc, Wolfova ulica 6.
GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, I. Ljublj. javno skladiš., Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg.
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.
Schwab & Bizjak, Dvorni trg 3.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomažaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosič Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.
MODNI SALONI
Götl Marija, Židovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
OPTIKI
Jurman Karol, Šelenburgova ulica.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV.
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.
SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
ŠPEDICIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Šelenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.
TRGOVINE S PAPIRJEJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.